Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН + 26 июль 1973 йил, пайшанба + № 174 (15.648). + Баҳоси 2 тийин.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ КИЕВГА КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 25 июлда Киевга келди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Советн Раисининг ўринбосари З. Н. Нуриев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР тайёрлаш министри Г. С. Золотухин, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси Г. Э. Цуканов, КПСС Марказий Ревизия Комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. И. Блатов бу ерга келдилар.

Вокзалда ўртоқ Л. И. Брежневни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий, Украина ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. С. Грушецкий, республика Министрлар Советининг Раиси А. П. Ляшко, Украина Компартияси Киев область комитетининг биринчи секретари В. М. Цибулько, Украина Компартияси Киев шаҳар комитетининг биринчи секретари А. П. Ботвин, Украина Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, Украина ССР Олий Совети Президиумининг аъзолари, республика министрликлари ва идораларининг раҳбарлари, Киев области, шаҳри ва Киев шаҳридаги районлар партия ҳамда совет органларининг раҳбарлари, жамоатчилик вакиллари кутиб олдилар.

(ТАСС).

ЭКОНОМИКАМИЗНИНГ ҚУДРАТЛИ ОДИМЛАРИ

СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг 1973 йил биринчи ярмида бажарилиш якунлари тўғрисида

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, 1973 йилнинг биринчи ярмида халқ хўжалигини ривожлантиришда, халқ турмушининг фаровонлигини ва маданий даражасини юксалтиришда янги муваффақиятларга эришдилар.

Мамлакатда тўққизинчи беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили планини муддатидан аввал бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси кенг миқёсда авж олиб кетди. Биринчи ярим йиллик планининг асосий топшириқлари бажарилди, бир қанча кўрсаткичлар бўйича эса ошириб бажарилди.

Шу беш йилликнинг ўтган икки ярим йили мобайнида мамлакатнинг иқтисодий потенциалини янада ўстиришга эришилди, беш йилликнинг социал программаси изчиллик билан амалга ошириб борилди.

Халқ хўжалиги тармоқларида ярим йиллик план қандай бажарилганлигига доир кўрсаткичлар қуйидагилардан иборат:

I. САНОАТ

Саноат маҳсулотини реализация қилиш ва буюмларнинг кўпгина энг муҳим турларини ишлаб чиқариш ярим йиллик плани ошириб бажарилди. Пландан ташқари 4.6 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб, реализация қилинди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан йиллик планда белгиланган 5.8 процент ўрнига 7.0 процент кўпайди. Меҳнат унумдорлиги 5.4 процент ортди. Маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг 80 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди.

Саноат айрим тармоқларининг маҳсулоти 1972 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан қуйидагича кўпайди:

Электр энергетика	5 процент
Ёқилғи саноати	6 процент
Қора ва рангли металлургия	6 процент
Химия ва нефть химияси саноати	10 процент
Машинасозлик ва металл ишлаш	12 процент
Ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноати	5 процент
Бинокорлик материаллари саноати	8 процент
Енгил саноат	3 процент
Озиқ-овқат саноати	3 процент
Маданий-маиший моллар ва рўзғор ашёлари ишлаб чиқариш	10 процент

Барча умумиттифоқ ва иттифоқ-республика саноат министрликлари ҳамда барча иттифоқдош республикалар биринчи ярим йиллик планни ошириб бажардилар.

Айрим министрликларда маҳсулотни реализация қилиш плани қандай бажарилганлиги ҳамда ишлаб чиқариш ҳажми ва меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари қуйидагича бўлди:

Умумиттифоқ ҳамда иттифоқ республика министрликлари ва идоралари	Маҳсулотни реализация қилиш ярим йиллик планининг бажарилиш проценти	1973 йилнинг I ярми 1972 йилнинг I ярмига нисбатан процент ҳисобида: Ишлаб чиқариш ҳажми бўйича	Меҳнат унумдорлиги бўйича
Энергетика ва электрлаштириш	101	105	104
Нефть саноати	102	106	105
Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати	102	109	108
Газ саноати	102	107	106
Кўмир саноати	104	104	106
Қора металлургия	101	105	105
Рангли металлургия	100,9	106	106
Химия саноати	102	112	109
Оғир, энергетика ва транспорт машинасозлиги	100,5	107	106
Электр-техника саноати	103	108	107
Химия ва нефть машинасозлиги	101	109	107
Станоксозлик ва асбобсозлик саноати	100.6	110	107
Приборсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқариш системалари	103	119	113
Автомобиль саноати	103	113	110
Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги	103	111	108
Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлик	102	109	107
Енгил ва озиқ-овқат саноати ва рўзғор асбоблари учун машинасозлик	101	111	109
Ўрмон ва ёғочсозлик саноати	101	104	104
Целлюлоза-қоғоз саноати	100,9	107	106
Бинокорлик материаллари саноати	102	108	106
Енгил саноат	101	103	103
Озиқ-овқат саноати	103	102	102
Гўшт ва сут саноати	104	101	102
Балиқ хўжалиги	107	112	111
Тайёрлаш	105	107	106
Медицина саноати	102	113	110
Микробиология саноати бош бошқармаси	106	126	119

Қуйида иттифоқдош республикаларга доир маълумотлар келтирилади (иттифоқ қарамоғидаги саноат ҳам шу ҳисобга кирган):

	Маҳсулотни реализация қилиш ярим йиллик планининг бажарилиш проценти	1973 йил I ярмида 1972 йил I ярмига нисбатан процент ҳисобида: Ишлаб чиқариш ҳажми бўйича	Ишлаб чиқариш унумдорлиги бўйича
РСФСР	101,9	106,7	105,5
Украина ССР	102,4	106,8	105,3
Белоруссия ССР	102,7	109,9	107,1
Ўзбекистон ССР	103,5	106,0	102,7
Қозоғистон ССР	102,1	107,5	105,8
Грузия ССР	103,9	105,8	105,4
Озарбайжон ССР	103,1	111,8	109,6
Литва ССР	102,1	106,2	104,9
Молдавия ССР	103,1	101,2	98,8
Латвия ССР	101,9	104,6	104,4
Қирғизистон ССР	102,6	108,0	105,6
Тожикистон ССР	102,0	103,4	100,5
Арманистон ССР	102,1	103,3	100,8
Туркманистон ССР	102,0	108,4	104,8
Эстония ССР	101,0	105,1	104,7

СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Қуйидаги маълумотлар умуман мамлакатда маҳсулотларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш қандай борганлигини кўрсатиб беради:

	1973 йил I ярмида ишлаб чиқарилгани	1973 йил I ярмида 1972 йил I ярмига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергия — миллиард киловатт-соат	449	105
Нефть — миллион тонна	203	105
Газ — миллиард куб метр	117	106
Кўмир — миллион тонна	335	103
Шу жумладан кокслаиувчи кўмир	86,5	102
Чўян — миллион тонна	47,1	103
Пўлат — миллион тонна	65,0	104
Қора металл прокати — миллион тонна	51,5	104
шу жумладан тайёр прокат	45,4	105
Пўлат қувурлар:		
миллион метр	1.113	106
миллион тонна	7,0	104
Темир руда — миллион тонна	106	103
Минерал ўғитлар — миллион тонна:		
шартли бирликларда	35,4	109
таркибидаги озиқлантирувчи моддаларни 100 процентга айлантириб ҳисоблаганда	8,6	109
Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситалари — минг тонна:		
шартли бирликларда	172	112
Таъсир қилувчи кучи 100 процентга айлантириб ҳисобланганда	101	113
100 процент кальцийлаштирилган сода — миллион тонна	2,0	107
100 процент каустик сода — минг тонна	1.001	106
Олтингугурт кислотаси — миллион тонна	7,2	108
Синтетик смола ва пластмасса — миллион тонна	1,1	115
Химиявий тола — минг тонна	401	110
Автопокришкалар — миллион дона	20,7	108
Турбиналар — миллион киловатт	7,1	99,6
Турбиналарга генераторлар — миллион киловатт	7,9	119
Ўзгарувчан ток электр двигателлари — миллион киловатт	20,7	103
Металл қирқиш станоклари:		
минг дона	105	99
миллион сўмлик	610	108
Жами металл қирқиш станоклари орасида — сонли программ бошқарув станоклари — минг дона	1,8	127
Темирчилик-пресс машиналари:		
минг дона	23,2	106
миллион сўмлик	159	114
Приборлар, автоматлаштириш воситалари ва уларнинг запас қисмлари — миллиард сўмлик	1,6	112
Ҳисоблаш техникаси воситалари ва уларнинг запас қисмлари — миллион сўмлик	727	134
Металлургия ускуналари — минг тонна	168	100,6
Кўмир тозалайдитан комбайнлар — дона	476	79
Қонга йўл очадиган комбайнлар — дона	219	102
Кўмир шахталарида тозалаш ишлари учун комплекслар ва механизациялаштирилган креплар — комплект	222	125
Нефть аппаратлари — минг тонна	80,1	98
Химия ускуналари ва уларнинг запас қисмлари — миллион сўмлик	314	112
Енгил саноат учун технология ускуналари ва уларнинг запас қисмлари — миллион сўмлик	273	108
Озиқ-овқат, гўшт-сут ва балиқ саноати учун технология ускуналари ва уларнинг запас қисмлари — миллион сўмлик	205	109
Магистрал тепловозлар:		
секция ҳисобида	754	103
минг от кучи ҳисобида	1988	105
Магистрал электровозлар:		
дона	180	103
минг от кучи ҳисобида	1323	102
Магистрал юк вагонлари — минг дона	35,4	104
Автомобиллар — минг дона	774,7	118
шу жумладан:		
юк автомобиллари	309,1	105
енгил автомобиллар	437,3	130
Автобуслар	28,3	109
Автомобилларнинг запас қисмлари — миллион сўмлик	553	110
Тракторлар:		
минг дона	250	105
миллион от кучи ҳисобида	17,7	107
Тракторларнинг запас қисмлари — миллион сўмлик	474	109
Трактор прицеплари — минг дона	150	88
Қишлоқ хўжалик машиналари — миллион сўмлик	1441	114
Қишлоқ хўжалик машиналарининг запас қисмлари — миллион сўм	152	110
Комбайнлар — минг дона:		
дон комбайнлари	50,9	105
маккажўхори йиғиштириб олувчи комбайнлар	4,5	116
картошка йиғиштириб олувчи комбайнлар	4,1	96
лавлаги йиғиштириб олувчи комбайнлар	6,8	124
силосбоп экинларни йиғиштириб олувчи комбайнлар	29,4	113
Пахта териш машиналари — минг дона (физик бирликларда)	3,7	111
Пресс-подборшчиклар — минг дона	11,2	110
Экскаваторлар — минг дона	17,7	103
Бульдозерлар — минг дона	22,7	117
Иморатбоп ёғоч (колхозлар тайёрлаган ёғоч бу ҳисобга кирмайди) — миллион куб метр	163	101
Целлюлоза — миллион тонна	3,0	107
Қоғоз — миллион тонна	2,4	107
Картон — миллион тонна	1,5	107
Цемент — миллион тонна	53,9	105
Йиғма темир-бетон — миллион куб метр	50	107
Иморатбоп ғишт — миллиард дона	22	104
Шифер — миллиард шартли тахта	3,4	106
Томга ёпиладиган юмшоқ материал ва изол — миллион квадрат метр	760	108
Дераза ойнаси — миллион квадрат метр	126	105
Газлама — миллион квадрат метр:		
ип газлама	3284	102
жун газлама	346	101
зиғир толасидан тўқилган газлама	404	103
шойи газлама	662	107
Тикилган кийимлар — миллиард сўм	8,7	100,5
Ички трикотаж — миллион дона	453	107
Устки трикотаж — миллион дона	232	103
Чарм пойафзал — миллион жуфт	340	102
Гўшт (саноатда ишлаб чиқарилган) — миллион тонна	3,6	94
Колбаса маҳсулотлари — миллион тонна	1,3	104
Озиқ-овқат бўладиган балиқ маҳсулоти, балиқ консервалари ҳам шунга киради — миллиард сўмлик	1,6	113
Мол ёғи — минг тонна	597	116
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти (сутга айлантириб ҳисоблаганда) — миллион тонна	10,7	101
Жирли пишлоқ — минг тонна	262	111
Ўсимлик мойи — миллион тонна	1,2	85
Кондитер маҳсулотлари — миллион тонна	1,6	107
Консервалар — миллиард банка	3,7	105
Омихта ем — миллион тонна	17,1	114
Синтетик кир ювиш воситалари — минг тонна	298	111
Соатлар — миллион дона	23,2	105
Чинни — фаянс идишлар — миллион дона	405	110
Сортли идишлар (шиша ва биллурдан ясалган) — миллион сўмлик	122	117
Радиоприёмник ва радиолалар — миллион дона	4,3	99,3
Телевизорлар — миллион дона	3,1	108
Холодильниклар — миллион дона	2,7	109
Кир ювиш машиналари — миллион дона	1,5	92
Электропилесослар — миллион дона	1,3	130
Мотоцикл ва мотороллерлар — минг дона	461	103
Велосипед ва мотовелосипедлар — миллион дона	2,4	102
Мебель — миллиард сўмлик	1,8	109

Ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 23 миллиард киловатт-соат электр энергия, 10 миллион тонна нефть, 6,6 миллиард куб метр газ, 8,4 миллион тонна кўмир, 2.5 миллион тонна пўлат, 2,1 миллион тонна қора металл тайёр прокати, 68 миллион метр пўлат қувурлар, 3 миллион тонна минерал ўғитлар (шартли бирликларда), 150 минг тонна синтетик смола ва пластмасса, 38 минг тонна химиявий тола, 1,5 миллион дона автопокришка, 179 миллион сўмлик приборлар, автоматлаштириш воситалари ва уларнинг запас қисмлари, 185 миллион сўмлик ҳисоблаш техникаси воситалари ва уларнинг запас қисмлари, 117 минг дона автомобиль, шу жумладан 100 минг дона енгил автомобиль; автомобилларга 49 миллион сўмлик запас қисмлар, 13 минг дона трактор ва уларнинг 38 миллион сўмлик запас қисмлари, 175 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик машиналари ва уларнинг 13 миллион сўмлик запас қисмлари, 149 минг тонна қоғоз, 2,7 миллион тонна цемент, 3 миллион куб метр йиғма темир-бетон **кўпроқ ишлаб чиқарилди.** Рангли ва нодир металлар нефть химияси ва нефтни қайта ишлаш маҳсулотларини ишлаб чиқариш **кўпайди.**

(Охири иккинчи бетда).

МОНКАДА КАЗАРМАСИГА ШТУРМ ҚИЛИНГАНЛИГИНИНГ 20 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Куба тарихидаги шонли воқеа — Монкада казармасига штурм қилинганлигининг 20 йиллиги муносабати билан Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин ўртоқлар Куба Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Куба республикаси революцион ҳукуматининг бош министри ўртоқ Фидель Кастро Русга ва Куба республикасининг президенти ўртоқ Освальдо Дортикос Торрадога табрик телеграммаси йўлладилар.

Ўртоқ Фидель Кастро бошчилигидаги довюрак кубалик революционерларнинг жасорати, дейилади телеграммада, Кубада кенг миқёсдаги антиимпериалистик, озодлик ҳаракатини бошлашга асос солди, меҳнаткашларни ажнабий монополиялар, помешчиклар ва капиталистлар ҳокимиятига қарши революцион кураш бошлашга руҳлантирди. Революцион қўзғолон куни Кубанинг жанговар революцион анъаналарини давом эттирди ва янги юксакликка кўтарди.

Бугун, орадан йигирма йил ўтгандан кейин, Монкаданинг енгилмас руҳи, деб таъкидланади телеграммада, кубаликларнинг меҳнатдаги ғайрат-шижоатида, социалистик мусобақада, ватан олдидаги, революция иши олдидаги юксак бурчни англашда ўз ифодасини топмоқда.

Кубанинг халқаро позициялари муттасил мустаҳкамланиб бораётганлиги совет кишиларини қувонтиради. Куба ўз социалистик ғалабаларини қатъият билан ҳимоя қилиб келаётганлиги, озодлик ва мустақиллик ишига садоқати туфайли дунё халқлари ўртасида юксак обрў-эътибор қозонди.

Пролетар интернационализми принципларига асосланган Совет Иттифоқи билан Куба республикаси ўртасидаги муносабатлар йил сайин ривожланиб, мустаҳкамланиб, тобора мазмундор тус олаётганлигини телеграммада Совет раҳбарлари мамнуният билан таъкидлаб ўтдилар.

Улар революцион Кубанинг шонли миллий байрами кунида бутун қардош Куба халқига социалистик қурилишда, экономикани мустаҳкамлашда, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини оширишда, Куба республикасининг халқаро позицияларини мустаҳкамлашда янгидан-янги муваффақиятлар тиладилар.

(ТАСС).

МОСКВАДА ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ

Москва жамоатчилиги вакиллари 24 июлда Совет Армиясининг марказий театрига тўпланиб, Куба Республикаси миллий байрамининг 20 йиллигини тантанали вазиятда нишонладилар.

Президиумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари В. П. Рубен, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Н. Новиков, СССР министрлари Н. С. Патоличев, Т. Б. Гуженко, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, ҳарбий бошлиқлар, жамоат ташкилотларининг вакиллари ўтирибдилар. Улар билан бир қаторда Куба Республикасининг СССРдаги элчиси Северо Агирре Дель Кристо, кубалик бошқа меҳмонлар ҳам ўтиришибди.

Докладчи — Совет — Куба дўстлиги жамиятининг президенти, СССР космонавт учувчиси, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони В. А. Шаталов қуйидагиларни айтди: ўртоқ Фидель Кастро Рус бошчилигида Монкада казармасини штурм қилган Куба ватанпарварларининг жасорати шахсий мардликнинг юксак намунаси сифатидагина эмас, балки Куба халқининг уйғонишига ва манфур диктатурага қарши курашни кучайтиришга кучли илҳом берган воқеа сифатида ҳам совет кишиларига яқиндир. Совет ва Куба халқлари, бутун тараққийпарвар инсоният шонли сана — Монкада штурмининг 20 йиллигини халқаро вазият қулай тарзда ўзгарган бир пайтда кутиб олмоқдалар.

Элчи Северо Агирре Дель Кристо куба халқи революцион курашининг тарихи ҳақида, 1953 йил июль ойидаги қаҳрамонона воқеалар тўғрисида сўзлаб берди.

(ТАСС).

САМИМИЙ УЧРАШУВЛАР

ГАВАНА, 24 июль. (ТАСС). Кубанинг революцион байрами — Монкада казармалари штурм қилинганлигининг 20 йиллигига бағишланган тантаналарда қатнашмоқ учун Куба Компартияси Марказий Комитети ва революцион ҳукуматининг таклифига биноан КПСС Марказий Комитетининг секретари В. И. Долгих бошчилигида бу ерга келган Совет партия-ҳукумат делегацияси мамлакат билан танишишни давом эттирмоқда.

СССРдан келган меҳмонлар кеча Гавана вилоятининг Мариэль шаҳридаги «Максимо Гомес» иссиқлик электр станциясини бориб кўрдилар. Куба Компартияси Марказий Комитети секретариатининг аъзоси Рауль Гарсия Пелаес делегацияга ҳамроҳлик қилди. Электр станция раҳбарлари ва ишчилари СССР вакилларини қизғин ва самимий кутиб олдилар.

ЕТТИ ОЙЛИК ПЛАН — МУДДАТИДАН АВВАЛ!

Ўзбекистон саноат ходимлари беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йили топшириқларини муваффақиятли равишда амалга ошириш учун бошланган социалистик мусобақани авж олдириб, маҳсулотни реализация қилишнинг умумий ҳажми ва энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан 1973 йилнинг етти ойи учун белгиланган планни муддатидан аввал — 25 июлда бажардилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий Статистика Бошқармаси.

ТЕМИР ЙЎЛЧИЛАРНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Ўрта Осиё темир йўлининг коллективи 25 июлда юк жўнатиш етти ойлик планини бажарди. Пассажирлар ташиш топшириғи ҳам ошириб адо этилди.

Вагонлар обороти вақти қисқартирилди. Юк ташийдиган поезднинг ўртача вазни 10 тонна кўпайтирилди. Меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғи бажарилди. (ЎзТАГ).

МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Тошкент областининг меҳнаткашлари социалистик мусобақани кенг авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш ҳажми ва энг муҳим буюмларнинг кўпчилигини ишлаб чиқариш юзасидан 1973 йилнинг етти ойлик планини муддатидан илгари, 25 июлда бажардилар.

Ой охиригача пландан ташқари бир неча ўн миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади ва реализация қилинади. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ РАПОРТИ

Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари саноат маҳсулотини реализация қилиш ва энг муҳим буюмларнинг кўпчилигини ишлаб чиқариш етти ойлик планини 25 июлда бажардилар. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан саноат ишлаб чиқариши ҳажми 9 процентдан зиёд кўпайди. Маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг деярли тўртдан уч қисмига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди.

«Миконд», «Тошкент кабель», Авиация, Электрон техника заводларининг, Тўқимачилик комбинатининг, Трикотаж фирмаси, 2-тикувчилик фабрикаси ва бошқа корхоналарнинг коллективлари мусобақада энг яхши натижаларга эришдилар. Шаҳар саноатининг икки юздан ортиқ ходими ҳозиргача шахсий беш йиллик планларини бажариб бўлди. (ЎзТАГ).

ҒАЛЛАКОРЛАР ЗАФАРИ

ОЗАРБАЙЖОН ССР

ОЗАРБАЙЖОН ССР қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, давлатга дон сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни муддатидан илгари бажардилар.

Тайёрлов пунктларига 200 минг тонна дон, ёки халқ хўжалик планида мўлжаллангандан 25 минг тонна ортиқ дон топширилди. Буғдой ва арпа харид қилиш планлари ошириб бажарилди.

Республика колхоз ва совхозлари давлатга ғалла сотишни давом эттирмоқдалар.

ҚРИМ ОБЛАСТИ

ҚРИМ областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари Краснодар ўлкаси, Николаев ва Херсон областларининг ғаллакорлари билан социалистик мусобақани кенг авж олдириб, бу йил донли экинларидан мўл ҳосил етиштирдилар, ғалла ўримини уюшқоқлик билан олиб бормоқдалар ва давлатга ғалла сотиш юзасидан олинган мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар.

Областдаги колхоз ва совхозлар ғалла тайёрлов пунктларига 590 минг тонна, ёки халқ хўжалиги планининг 109 проценти миқдорида дон топширдилар. Давлатга ғалла сотиш давом этмоқда.

Область меҳнаткашлари деҳқончиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш планлари ҳамда социалистик мажбуриятларни бажариш учун курашмоқдалар, чорва қишловини уюшқоқлик билан ўтказишга ҳозирлик кўрмоқдалар.

ЗАПОРОЖЬЕ ОБЛАСТИ

ЗАПОРОЖЬЕ областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида барча қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб, давлатга дон сотиш юзасидан олинган мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар.

Тайёрлов пунктлари областдаги колхоз ва совхозлардан 1 миллион 105 минг тонна дон қабул қилиб олди. Бу — халқ хўжалиги планида мўлжалланганидан анча ортиқдир. Буғдой, арпа ва дуккакли дон экинларини харид қилиш юзасидан белгиланган планлар ошириб бажарилди. Давлатга пландан ташқари ғалла сотиш давом этмоқда. Область колхоз ва совхозлари беш йилликнинг аввалги икки йили планлари бўйича топширилмай қолган дон эвазига ғалла топшириш учун зўр бериб ҳаракат қилмоқдалар.

Область колхозлари, совхоз ишчилари, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари ҳосил ўрим-йиғимини тезроқ тамомлаш, давлатга маккажўхори ва бошқа кечки экинлар сотиш планларини бажариш, кузги экишга ҳозирлик кўриш, ем-хашакни етарли миқдорда тайёрлаш ва чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш учун бутун куч-ғайратларини сарф қилмоқдалар.

ЭКОНОМИКАМИЗНИНГ ҚУДРАТЛИ ОДИМЛАРИ

(Боши биринчи бетда).

Халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқариш қуйидагича кўпайди: газлама ишлаб чиқариш 124 миллион квадрат метр, тикилган кийим ишлаб чиқариш 42 миллион сўмлик, озиқ-овқат бўладиган балиқ маҳсулотлари 181 миллион сўмлик, мол ёғи 81 минг тонна, пишлоқ 25 минг тонна, кондитер маҳсулотлари ишлаб чиқариш 104 минг тонна, консервалар 164 миллион банка, чинни-фаянс идишлар 38 миллион дона, сортли идишлар 17 миллион сўмлик, телевизорлар 221 минг дона, холодильниклар 220 минг дона, синтетик ювиш воситалари ишлаб чиқариш 30 минг тонна.

Корхоналар ишининг техникавий-иқтисодий кўрсаткичлари яхшиланди. Электр станцияларда ёнилғи сарфлаш 1,4 процент камайди. Кўмир шахталарида ишлаб турган тозалаш забойида бир суткалик кўмир қазиб чиқариш ўртача ҳисобда 8 процент ортди. Қора металлургияда домна печларининг фойдали ҳажмидан фойдаланиш 1,2 процент яхшиланди, мартен печлари майдонининг ҳар квадрат метридан суткасига олинган пўлатнинг ўртача ҳажми 3 процент кўпайди. Цемент саноатида айланма печларнинг соатлик иш унуми 4 процент, тегирмонларнинг соатлик иш унуми 2 процент ортди. Тўқимачилик саноат корхоналарида йигирув ва тўқув ускуналарининг унумдорлиги кўпайди.

Саноат маҳсулотининг **таннархи** камайди. Умуман халқ хўжалигида ва саноатда **фойда олиш** ярим йиллик плани бажарилди. Саноатда фойда олиш 1972 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 11 процент ошди.

Саноатда ярим йиллик план умуман бажарилгани ҳолда корхоналарнинг бир қисми маҳсулотларни реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини ва жамғармаларни кўпайтириш юзасидан белгиланган топшириқларни бажармади. Каустик сода, олтингугурт кислотаси, нефть аппаратлари, химия ускуналари ва уларнинг запас қисмларини, картошка йиғиштириб оладиган комбайнларни, иморатбоп ёғоч, целлюлоза, картон, иморатбоп ғишт, трикотаж буюмлар, чарм-пойафзал, кир ювиш машиналари, электропилесосларни ва буюмларнинг бошқа баъзи турларини ишлаб чиқариш плани бажарилмай қолди. Анчагина корхоналар маҳсулот ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш резервларидан ҳали тўлиқ фойдаланмаётирлар. Ишлаб чиқариш қувватларидан, иш вақти ва хом ашёлардан фойдаланиш соҳасида камчиликлар бор; айрим жойларда маҳсулотнинг зарур турларини сифатли қилиб ишлаб чиқариш таъминланмаётир.

* * *

Илмий-тадқиқот, лойиҳалаш, конструкторлик ташкилотлари ва корхоналар халқ хўжалигини ривожлантириш учун катта аҳамиятга эга бўлган **илмий-техникавий проблемаларни** ишлаб чиқишни давом эттирдилар.

Илмий ходимлар сони 1 миллион 50 минг кишига кўпайди. Ярим йил ичида 1,8 миллионга яқин ихтиролар ва рационализаторлик таклифлари халқ хўжалигига жорий қилинди. Бу эса ҳар йили 1,7 миллиард сўмни тежаш имконини беради.

Оғир машинасозлик, электр техника саноатида, автомобилсозлик, химия ва нефть саноатида, трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги, қурилиш-йўл машинасозлиги, химия, нефть химияси ва металлургия саноатида ҳамда саноатнинг бир қанча тармоқларида буюмларнинг 1600 та янги тури ўзлаштирилди ва ишлаб чиқарила бошланди. Жумладан, буғ олишни тартибга солиб турадиган катта қувватли теплофикация буғ турбиналарини, буғ кучи билан ишлайдиган ғоят унумли бир корпусли қозонларни, металлургия заводлари учун катта, бир хил қувватли конверторларни, электр техника ускуналарининг айрим турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди, шаҳар атрофига қатнайдиган катта автобуслар ишлаб чиқарила бошланди, ёғоч ташийдиган махсус ўрмаловчи тракторларни, гидравлик усулда ишга тушириладиган универсал экскаваторларни, автомобилларга керакли шиналарнинг янги хилларини, бўёқ, мойларнинг янги маркаларини ва буюмларнинг бошқа турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. 1973 йилнинг биринчи ярмида эскириб қолган маҳсулотнинг бир қанча турлари ишлаб чиқарилмайдиган бўлди.

1973 йил 1 июлга қадар энг яхши буюмларнинг 9445 тасига давлат сифат белгиси берилди.

Прогрессив технология жараёнлари жорий қилинди, ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш амалга оширилди.

Қурилиш ишларининг прогрессив методларини жорий қилиш давом эттирилди, қурилишда ишларни бажаришнинг янги технологияси — саноат биноларини конвейер усулда йиғиш ва уларнинг томларини йирик блоклар билан монтаж қилиш тадбирлари амалга оширилди.

Шу билан бирга, бир қатор министрликларнинг айрим корхоналари ва ташкилотлари илмий-тадқиқот ишлари ва фан ҳамда техника ютуқларини жорий қилиш планларини тўлиқ бажармади. Ҳозирги замон талабларига мос бўлмаган маҳсулотлар ҳануз ишлаб чиқарилмоқда.

II. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Қишлоқ хўжалиги ходимлари кўклам дала ишларини уюшқоқлик билан ўтказдилар. Колхоз ва совхозларда кўкламги экиш плани муваффақиятли бажарилди; баҳорги буғдой, дони олинадиган маккажўхори, шоли, қанд лавлаги, пахта, картошка ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари планда белгилангандан кўпроқ экилди.

Ҳамма категориялардаги хўжаликларда 1973 йилда ҳосил олинадиган **экин майдонлари** 214,5 миллион гектарга етди ёки бултургидан 3,8 миллион гектар кўпайди; дон экинлари майдони 7,8 миллион гектар кенгайтирилиб 127,9 миллион гектарга, буғдойзорлар бултурги 58,5 миллион гектардан 63,3 миллион гектарга етказилди; қанд лавлаги, пахта, кунгабоқар, картошка, сабзавот ва бошқа баъзи қишлоқ хўжалик экинлари экиладиган майдонлар ҳам кенгайтирилди. Суғориладиган ва захи кетказилган ерлардаги экинзорлар кўпайди.

Пичан ўриш ва ем-хашак тайёрлаш ўтган йилдагидан муваффақиятлироқ олиб борилмоқда. Колхоз ва совхозларда июль ойининг ўртасигача пичан, сенаж, витаминли ўт талқони ўтган йилнинг шу даврига нисбатан кўпроқ тайёрланди. Озуқани силослаш иши ҳам активлик билан авж олдириб юборилди.

Бир қанча районларда донли экинлар ҳосили оммавий равишда ўриб йиғиб олинмоқда. Кўпгина колхоз ва совхозларда бултургидан кўпроқ дон янчилди.

Маҳсулдор чорва моллар туёғи ва паррандалар колхоз ва совхозларда қуйидагича бўлди, (миллион бош):

	1972 йил 1 июлгача	1973 йил 1 июлгача
Қорамол	79,6	81,3
Шу жумладан сигирлар	25,0	26,0
Чўчқалар	51,6	51,8
Қўй ва эчкилар	135,3	139,8
Парранда	502,4	521,3

Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш колхоз ва совхозларда ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан: сут 6 процент, тухум 13 процент кўпайди. Гўшт етиштириш бир процент ошди; шу билан бирга қора мол гўшти етиштириш 5 процент, қўй гўшти етиштириш 10 процент, парранда гўшти етиштириш 14 процент кўпайди. Чўчқа гўшти етиштириш камайди. Ҳар бир сигирдан ўртача ҳисобда соғиб олинган сут 2 процент ортди, товуқлардан тухум олиш ўртача ҳисобда 5 процент ошди.

Ҳамма категориядаги хўжаликларда **чорвачилик маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш** тўғрисидаги маълумотлар қуйидагилардан иборат:

	1972 йил биринчи ярим йиллик	1973 йил биринчи ярим йиллик
Чорва моллар ва парранда (тирик вазнда) — миллион тонна	6,9	6,8
Сут миллион тонна —	24,4	25,9
Тухум миллиард дона —	14,1	15,7

Давлатга чорвачилик маҳсулотларини сотиш биринчи ярим йиллик халқ хўжалик плани ошириб бажарилди.

Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси янада мустаҳкамланди.

Қишлоқ хўжалигидаги ишларнинг бутун комплексини ривожлантиришга давлат ва колхозлар 10,5 миллиард сўм капитал маблағ сарфладилар ва **капитал маблағларни** 1972 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 10 процент кўпайтирдилар.

Техника, минерал ўғитлар ва озуқабоп фосфатларнинг энг муҳим турларини етказиб бериш ярим йиллик плани бажарилди.

Ярим йил мобайнида 160 минг трактор, шу жумладан 69 мингта ҳайдов трактори; 107 мингта юк ташийдиган ва ихтисослаштирилган автомобиль, 93 мингта дон, лавлаги, силос, маккажўхори ва картошка ҳосилини йиғиштириб берадиган комбайнлар, 3,3 мингта пахта териш машинаси, 30 мингта қаторли жатка, 10,5 мингта дон тозалаш машинаси, 109 мингта трактор плуги, 10 мингта лушчилник, 88 мингта культиватор, 96 мингта сеялка, 67 мингта косилка, 30 мингта трактор ҳаскаши, 60 мингта минерал ва органик ўғит сочиш машинаси, 7,5 мингта универсал ўғитлагич ва чанглатгич, 9,7 мингта ёмғирлатиш машинаси ва қурилмаси, 13 мингта пресс-подборщик, 43 мингта универсал юк ортиш машинаси, 32 мингта сут соғиш қурилмаси ҳамда бошқа кўпгина машина ва механизмлар етказиб берилди.

Қишлоқ хўжалиги 29 миллион тонна ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1,9 миллион тонна кўп **минерал ўғит,** 680 минг тонна ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 276 минг тонна кўп озуқабоп фосфат олди.

III. ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Ҳамма турдаги транспортнинг юк обороти 2,2 триллион тонна-километрга етди ва ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан 8 процент кўпайди. Ҳамма турдаги транспортнинг **пассажир обороти** 299 миллиард пассажир-километрга етди ва 6 процент кўпайди.

Транспорт турлари бўйича ярим йиллик план қандай бажарилганлигини қуйидаги маълумотлар кўрсатиб турибди:

	1973 йил 1 ярмида бажарилди	Ярим йиллик планнинг бажарилиш проценти	1973 йил 1 ярмида 1972 йил 1 ярмига нисбатан процент ҳисобида
Юк обороти — миллиард тонна-километр			
Темирйўл транспорти	1460	104	107
Умумий фойдаланишдаги дарё транспорти	76	103	110
Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти	39	102	111
Нефтепровод транспорти	202	101	110
Юк ташиш — миллион тонна			
Темирйўл транспорти	1648	103	106
Умумий фойдаланишдаги дарё транспорти	168	107	111
Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти	2206	102	109
Нефтепровод транспорти	203	101	107

Денгиз транспортида ҳамма турдаги қатнов юк обороти 375 миллиард тонна-километрга етиб, ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан 9 процент кўпайди, чет элларга юк ташиш 9 процент, каботаж қатновда 2 процент ортди; юкларни контейнерларда ташиш 1,7 баравар кўпайди. Чет элларга ва каботаж қатновида юк ташиш ярим йиллик плани ошириб бажарилди. Денгиз портларида юк ортиш-тушириш ишларини комплекс механизациялаш даражаси ошди.

Ҳаво транспорти пассажир обороти ярим йиллик планини бажарди. 1972 йилнинг биринчи ярмига нисбатан пассажир обороти бир процент, авиацияда юк ташишнинг умумий ҳажми икки процент ошди. Авиацияда юк ташиш умумий ҳажми юзасидан белгиланган биринчи ярим йиллик план бир мунча камроқ бажарилди. Халқ хўжалиги тармоқларида авиациядан фойдаланиш ишлари плани 107 процент адо этилди, шу ишларнинг ҳажми 10 процент кўпайди.

Темирйўл транспорти тошкўмир, нефть юклари, темир ва марганец руда, рангли металлар рудаси ва олтингугурт хом ашёси, қора металлар, металл конструкциялар, ёғоч тахта, ўтга чидамли материаллар, цемент, минерал ўғит, ғалла юклари ва омухта ем ташиш ярим йиллик планини бажарди; кокс, торф ва торф маҳсулоти, флюс, саноат хом ашёси ва қолиплаш материаллари, донадор шлак ташиш плани бажарилмай қолди. Пассажир обороти плани бажарилди. Ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан юк ташиш ишларида банд бўлган ходимларининг меҳнат унумдорлиги ошди ва юк ташиш таннархи арзонлашди. Локомотивнинг ўртача суткалик унумдорлиги плани бажарилди. Юк вагонининг ўртача суткалик унумдорлиги плани бир мунча бажарилмай қолди. Саноат корхоналарининг шох йўлларида вагонларнинг бекор туриб қолиши белгиланган нормадан ҳали ҳам анча ортиқ; кўп ҳолларда вагонларга тўлатиб юк ортмасликка йўл қўйилмоқда.

Умумий фойдаланишдаги **дарё транспорти** ёғоч-тахта, тошкўмир, рудалар, цемент, қурилиш юклари, донадор шлак, химия юклари, минерал ўғит, пахта, ғалла юклари ташиш ярим йиллик планини бажарди; Нефть ва нефть маҳсулотларини идишларга қуйиб ташиш, кокс, саноат хом ашёси ва қолиплаш материаллари, ўтга чидамли материаллар, флюс, торф, қора металлар, омухта ем, туз ташиш плани бажарилмай қолди.

Умумий фойдаланишдаги **автомобиль транспорти** пассажир обороти ярим йиллик планини 102 процент бажарди. Автобусларда пассажир ташиш 1972 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 7 процент, енгил таксомоторда пассажир ташиш 6 процент, марказлаштирилган тартибда юк ташиш ҳажми 14 процент кўпайди; юк автомобилларининг унумдорлиги 6 процент ортди. Юксиз йўл юриш салмоғи бир мунча камайган бўлса ҳам, лекин ҳамон кўп бўлиб турибди.

Транспорт корхоналари **фойда олиш ярим** йиллик планини бажардилар.

Алоқа корхоналари (почта, телеграф, телефон, радио) умумий маҳсулот ҳажми ярим йиллик планини бажарди; 1972 йилнинг биринчи ярмига нисбатан алоқа маҳсулотининг ҳажми 8 процент ошди.

IV. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Ўтган ярим йилда давлат капитал маблағи ҳисобига 19,4 миллиард сўмлик қимматга эга бўлган **асосий фондлар** ишга туширилди ёки туширилган асосий фондлар ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 13 процент кўпайди.

Электр станцияларда икки миллион киловаттдан ортиқ янги қувватлар ишга туширилди. Мурманск областидаги Кола атом электр станцияси ва Туркманистондаги Мари ГРЭСи ишлай бошлади. Кострома ГРЭСида 300 минг киловатт қувватга эга бўлган саккизинчи энергетика блоки муддатидан аввал ишлатиш учун топширилди, шу тариқа станциянинг қуввати 2 миллион 400 минг киловаттга етди; Украинадаги Запорожье ва Углегорск ГРЭСларида ҳар бири 300 минг киловаттли энергетика блоклари ишга туширилди; Тожикистондаги Норак гидро электр станциясида 300 минг киловатт қувватга эга бўлган учинчи гидро турбина ишга тушгач, бу электр станциянинг қуввати 900 минг киловаттга етди.

Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноатида Ухта, Хабаровск, Грозний, Херсон ва Полоцк нефтни қайта ишлаш заводларида, Куйбишев синтетик каучук заводида, Татаристон АССРдаги Нижнийкамск нефть химия комбинатида янги қувватлар ишга тушириб юборилди.

Самотлор — Усть-Балик — Курган — Уфа — Альметьевск қудратли **магистрал нефть қувури** ишга туширилди. Энди Тюмень областидаги жуда бой нефть конларининг нефти мамлакатнинг Европа қисмига — энг кўп нефть истеъмол қилинадиган жойларига кўп миқдорда оқиб кела бошлади.

Кўмир саноатида Қозоғистондаги кучли «Богатирь» кўмир разрезининг тўртинчи навбати, Ворошиловград областидаги «Молодогвардейская» шахтасининг иккинчи навбати, Грузиядаги 2-«Восточная» шахтаси ишлай бошлади; ишлаб турган бир қанча шахталар реконструкция қилиниб, уларнинг қуввати оширилди.

Қора металлургияда, Новолипецк металлургия заводида фойдали иш ҳажми 3200 куб метр бўлган жуда катта домна печи ва «2000» тунука стани комплексининг иккинчи навбати, Қарағанда металлургия комбинатида тунукани совуқ усулда прокат қиладиган цехнинг биринчи навбати, Кемерово ва Авдеевск кокс-химия заводларида янги кокс батареялари ишга туширилди; Қозоғистондаги Лисаков кон-саралаш комбинатининг ишга тушириладиган иккинчи комплекси, Ғарбий Сибирь металлургия заводидаги донадор шлак қурилмаси, Череповец пўлат прокат заводида калибрланган металл ишлаб чиқарувчи қувватлар ишлатиш учун қабул қилиб олинди.

Рангли металлургияда Красноярск ва Братск алюминий заводларида, Жезқазған, Норильск ва Алаверди кон-металлургия комбинатларида, Бошқирдистон мис-олтингугурт комбинатида, Хабаровск, Орёл областидаги Мценск ва Тошкент иккиламчи рангли металлар заводларида янги қувватлар ишга туширилди. **Химия саноатида** катта-катта корхоналар: Ставрополь ўлкасидаги Невинномисск химия комбинатида синтетик аммиак, Белоруссиядаги Полоцк химия комбинатида «нитрон» толаси, Бошқирдистондаги Стерлитамак химия заводида каустик сода ишлаб чиқарувчи, Белоруссиядаги Лидск лак-бўёқ заводида лак ва эмал ишлаб чиқарувчи қувватлар ишлай бошлади.

Ишлаб турган **машинасозлик** корхоналарини кенгайтириш ва реконструкция қилиш ҳисобига жумладан, дизеллар ва дизель-генераторлари, ўзгарувчан ток электр двигателлари, металл қирқиш станоклари, тракторлар ва уларнинг запас қисмлари, ҳисоблаш техникаси воситалари ишлаб чиқариш қувватлари кўпайтирилди.

Целлюлоза — қоғоз ва ёғочсозлик саноатида Бурятия АССР даги Селенга целлюлоза — картон комбинатида ва Архангельск целлюлоза қоғоз комбинатида целлюлоза ва картон ишлаб чиқарувчи, Гомель фанера-гугурт комбинатида елимланган фанера ишлаб чиқарувчи қувватлар фойдаланиш учун қабул қилиниб олинди.

Бинокорлик материаллари саноати ва қурилиш индустриясида: Липецк цемент заводида янги технология линияси, Волгоград областидаги Серебряковск асбоцемент буюмлар комбинатида шифер ишлаб чиқарувчи, Белоруссиядаги Осипович картон-рубероид заводида томга ёпиладиган юмшоқ материаллар ишлаб чиқарувчи қувватлар, шунингдек Новосибирск, Украинадаги Миргород, Белоруссиядаги Слуцк, Қозоғистондаги Қопчағай шаҳарларида ва Ставрополь ўлкасининг Солдат Александров қишлоғида бинокорлик конструкциялари ишлаб чиқарувчи катта-катта комбинатлар ишга туширилди; Воронежда йирик панелли уйсозлик комбинатининг биринчи навбати ишлатиш учун қабул қилиб олинди.

Енгил саноат, озиқ-овқат саноати ва гўшт-сут саноатидаги қувватлар кўпайтирилди. Кемерово областидаги Прокопьевск шаҳрида чинни-фаянс буюмлар заводи, Новосибирскда хром-чарм заводи, Озарбайжондаги Кировобод шаҳрида гўшт комбинати ва Худот шаҳрида консерва заводи, Москвада иккита булка-кондитер комбинати, Оренбург областининг Орск шаҳрида кондитер фабрикаси, янги-янги сут ва пишлоқ заводлари ишга туширилди; ишлаб турган корхоналарнинг қуввати кенгайтирилди.

Татар бўғози орқали ўтиладиган Ванино-Холмск **денгиз темир йўл паром кечуви** ишга туширилди. Шу паром ишга туширилгач қитъа билан Сахалин ороли ўртасида мунтазам темир йўл қатнови йўлга қўйилди.

Қишлоқ хўжалигида давлат маблағлари ва колхозларнинг маблағлари ҳисобига қорамол боқиладиган 600 минг ўринли, чўчқа боқиладиган 600 минг ўринли, қўй боқиладиган 900 минг ўринли ва парранда боқиладиган 3,5 миллион ўринли оғилхона ва паррандахоналар фойдаланиш учун топширилди. Давлат маблағлари ҳисобига 1,2 миллион товуқ боқиладиган парранда фабрикалари ва йилига гўшт учун 5 миллион паррандага мўлжалланган фабрикалар қурилди, 890 минг тонна дон сиғадиган янги элеваторлар, «Союзсельхозтехника» системасидаги ташкилотларда йилига 22 минг шартли ремонт қиладиган ремонт корхоналари ва бирвақт ичида 76 минг тонна минераль ўғит, заҳарли химикатлар ва оҳак материаллари сақланадиган омборлар фойдаланиш учун топширилди.

187 минг гектар ерни суғориш учун ва 215 минг гектар майдондан иборат заҳкаш ва ботқоқ ерларнинг захини қочириш, 3 миллион гектардан ортиқ яйловга сув чиқариш учун мелиорация системалари қурилди, 92 минг гектар суғориладиган ер майдонининг мелиорация ҳолатини яхшилаш ва 76 минг гектар майдонда суғориш системаларини қайта қуриш ишлари бажарилди.

Халқ хўжалиги ва саноатнинг бошқа тармоқларида янги объектлар ва ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди.

Халқ хўжалигига давлат йўли билан ажратилган **капитал маблағ** 35,9 миллиард сўмлик бўлди. Бу — ўтган йилнинг биринчи ярмида ўзлаштирилган маблағлардан 6 процент ортиқдир.

Йилнинг биринчи ярми плани давлат капитал маблағларини ўзлаштириш ҳажми бўйича 97 процент, қурилиш-монтаж ишлари бўйича 100,9 процент бажарилди.

Пудрат қурилиш-монтаж ташкилотлари ишларнинг умумий ҳажми бўйича ярим йиллик планни 102 процент бажардилар; иш ҳажми 7 процент кўпайди.

Айрим министрликлар бўйича пудрат ишлари умумий ҳажмининг ўсиш суръатлари ва планнинг бажарилиши қуйидагича бўлди:

	Ярим йиллик планнинг бажарилиш проценти	1973 йилнинг 1 ярмида 1972 йилнинг 1 ярмига нисбатан процент ҳисобида
СССР Оғир индустрия корхоналари қурилиши министрлиги	100	106
СССР Саноат қурилиши министрлиги	97	105
СССР Қурилиш министрлиги	98	106
СССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	100,1	105
Транспорт қурилиши министрлиги	102	102
Нефть ва газ саноати корхоналари қурилиши министрлиги	103	115
СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги	105	107
СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	103	117
СССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	106	105

Колхозлараро қурилиш ташкилотлари бажарган ишларнинг ҳажми 10 процент ортди.

Қурилиш-монтаж ташкилотларини планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига кўчириш давом этмоқда. 983 қурилиш-монтаж трести, уйсозлик комбинатлари ва бошқа ташкилотлар янги системага мувофиқ ишлаб турибди. Бу ташкилотлар халқ хўжалигидаги пудрат ишлари умумий ҳажмининг 35 процентини бажармоқдалар.

Қурилишда **меҳнат унумдорлиги** 4,2 процент кўпайди. Қурилиш-монтаж ишларининг **таннархи** 0,7 процент камайди. Олинган **фойда** 9 процент ортди.

Шу билан бирга асосий фондлар ва капитал маблағлардан фойдаланиш планлари бажарилмай қолди.

Халқ хўжалигида пудрат ишлари плани умуман бажарилгани ҳолда бир қанча қурилиш ва монтаж ташкилотлари пудрат ишлари ҳажми, меҳнат унумдорлиги, фойда олиш ва қурилиш-монтаж ишларининг таннархини камайтириш юзасидан планда белгиланган топшириқларни бажармадилар.

V. ХАЛҚ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИ ВА МАДАНИЙ САВИЯСИНИНГ ЎСИШИ

Халқ хўжалигида **ишчилар ва хизматчилар сони** ярим йил мобайнида ўртача ҳисобда 96,2 миллион кишидан иборат бўлди ва ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 2,5 миллион киши, ёки 2,7 процент кўпайди.

1972 йил охиридан бошлаб ойига минимал иш ҳақини 70 сўмгача кўпайтириш чораларини амалга оширишга киришилди, айни вақтда саноат, транспорт, алоқа, давлатга қарашли қишлоқ хўжалик корхоналари ва халқ хўжалигидаги бошқа ишлаб чиқариш тармоқларидаги ходимларнинг ўртача иш ҳақи олувчи категорияларининг мансаб окладлари кўпайтирилди. Бу тадбир Узоқ шимол районларида ва уларга тенглаштирилган жойларда, мамлакат Европа қисмининг шимолида, Пермь ва Свердловск областларининг шимолий районларида амалга оширилди ва Узоқ Шарқда амалга оширилмоқда. Мамлакатнинг бу районларида минимал иш ҳақи оширилиши билан бирга ойига 70 сўмгача иш ҳақи оладиган барча ишчилар ва хизматчилардан солиқ ундириб олиш тўхтатилмоқда ва ойига 90 сўмгача иш ҳақи олувчи ишчи ва хизматчилардан ундириб олинадиган солиқ ставкалари камайтирилмоқда.

Ишчилар ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 133 сўм бўлди ва 1972 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 3,4 процент ортди. Ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган тўловлар ва имтиёзларни қўшиб ҳисоблаганда иш ҳақи 179 сўм бўлди ва 3 процент кўпайди. **Колхозчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш** 5 процент ортди.

Аҳолининг ижтимоий истеъмол фондларидан олган тўловлари ва имтиёзлари 37 миллиард сўм бўлди ва ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 4,5 процент ошди. Ана шу маблағлар ҳисобидан аҳолини текин ўқитиш, унга медицина ёрдами бериш, пенсия, нафақалар тўлаш ва социал таъминот бўйича бошқа чиқимлар, стипендия бериш, санаторийлар ва дам олиш уйларига текин ва имтиёзли путёвкалар бериш, мактабгача болалар муассасаларини таъминлаш, отпускалар ҳақини тўлаш ва социал-маданий хизматнинг бошқа турлари таъминлаб турилди.

Аҳолининг омонат кассаларга қўйилган маблағлари йилнинг биринчи ярмида 3,6 миллиард сўм кўпайди.

Давлат ва кооператив савдосининг **чакана товар обороти** 88,4 миллиард сўм бўлди ва таққослаб олинган нархларда 5,5 процент кўпайди. Чакана товар оборот плани ярим йилликда 100,5 процент бажарилди.

Давлат ва кооператив савдоси орқали **айрим товарларни сотиш** қуйидагича ўзгарди:

	Ярим йилда 1972 йил 1 ярмига нисбатан сотилгани, процент ҳисобида
Ғалла маҳсулотлари	103
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари	104
Балиқ ва балиқ маҳсулотлари	108
Мол ёғи	106
Ўсимлик мойи	102
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари	102
Пишлоқ	107
Тухум	113
Қанд-шакар	101
Кондитер моллари	108
Чой	105
Картошка	121
Сабзавот	104
Мева ва цитрус мевалар	100
Кийим-кечак, ич кийим ва газлама	104
Трикотаж буюмлар	105
Пайпоқлар	104
Чарм пойафзал	107
Чинни-фаянс ва шиша идишлар	110
Ювадиган синтетик воситалар	112
Совун	106
Мебель	106
Тикув машиналар	99
Холодильниклар	113
Кир ювиш машиналари	93
Электр пилесослар	135
Соатлар	105
Фотоаппаратлар	113
Мотоцикл ва мотороллерлар	100
Велосипед ва мотовелосипедлар	101
Радиоприёмник ва радиолалар	104
Телевизорлар	91
Енгил автомобиллар	150

Совет Иттифоқининг **ташқи савдо обороти** ярим йил ичида 14,4 миллиард сўмдан иборат бўлди ва 15 процент кўпайди.

Аҳолига кўрсатиладиган **маиший хизмат ҳажми** ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 11 процент, шу жумладан қишлоқ жойларда 13 процент кўпайди. Маиший хизмат корхоналари шохобчалари ярим йил ичида уч мингта ошди. Аммо маиший хизмат кўрсатиш юзасидан белгиланган план тўла бажарилмади.

Йилнинг биринчи ярмида давлат капитал маблағлари ва уй-жой қурилиш кооперацияси маблағлари ҳисобига жами (фойдали) саҳни 27 миллион квадрат метрдан ортиқ **605 мингта янги шинам квартиралар фойдаланиш учун топширилди.** Бундан ташқари, колхозлар, шунингдек аҳоли ўз маблағлари ҳисобига ва давлат кредити ёрдами билан кўпдан-кўп квартира ва якка тартибда уй-жойлар қуриб олди.

Давлат капитал маблағлари ҳисобига 96 минг ўринли янги умумий таълим мактаблари, 72 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари, 12 минг ўринли касалхоналар, ҳар сменада 23 минг киши даволанадиган поликлиникалар ва кўпгина маданий-маиший объектлар қурилди. Уй-жой ва маданий-маиший қурилиш ярим йиллик плани бирмунча бажарилмай қолди.

Шаҳар ва қишлоқларни обод қилиш соҳасида иш олиб борилди. Ярим йил ичида 1 миллион 700 мингдан ортиқ квартира **газлаштирилди.**

Халқ маорифи ва маданиятини ривожлантиришда янги муваффақиятлар қўлга киритилди. 81 миллионга яқин киши таълимнинг ҳар хил турларига жалб этилди, шулардан 49 миллиондан зиёд киши ҳамма турдаги умумий таълим мактабларида, 4,6 миллион киши олий ўқув юртларида, 4,4 миллион киши техникумларда ва бошқа ўрта махсус билим юртларида ўқиди. 5 миллион киши саккиз йиллик мактабни ва 3,1 миллион киши ўрта умумий таълим мактабини битириб чиқди. Шу билан бирга кечки (сменали) умумий таълим мактабларида ва ҳунар-техника билим юртларида 700 мингдан ортиқ йигит ва қиз ўрта маълумот олди.

Олий ва ўрта махсус ўқув юртларини 1 миллион 800 мингдан ортиқ киши битириб чиқди. Олий ўқув юртлари 700 мингга яқин инженер, врач, ўқитувчи, агроном, экономист ва бошқа мутахассисларни тайёрладилар, ўрта махсус ўқув юртлари эса 1 миллион 150 мингдан ортиқ мутахассис тайёрлаб чиқардилар.

Аҳолига медицина ёрдами ва аҳолининг ташкилий дам олиши яхшиланди. Касалхоналардаги, санаторий, дам олиш уйлари, пансионатлар ва туристик базалардаги ўринлар сони кўпайди.

1973 йил 1 июлда Совет Иттифоқининг аҳолиси 249,7 миллион кишидан иборат бўлди.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармаси

ТАРАҚҚИЁТИМИЗ КЎЗГУСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг 1973 йил биринчи ярмида бажарилиш якунлари тўғрисида

Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йилликнинг биринчи ярмида халқ хўжалиги, маданият ва фанни ривожлантириш соҳасида янгидан-янги муваффақиятларга эришдилар. Икки ярим йил якунлари республика хўжалигини ривожлантириш энг муҳим кўрсаткичларнинг кўпчилиги бўйича беш йиллик план топшириқларига мувофиқ суратда бораётганлигини кўрсатади.

Республика меҳнаткашлари беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили бўлган 1973 йил планини муддатидан илгари бажаришга интилиб, социалистик мусобақани кенг авж олдириб, шу йилнинг биринчи ярмида халқ хўжалигининг барча тармоқларини янада юксалтиришга, аҳолининг моддий ва маданий фаровонлигини ўстиришга эришдилар.

I. САНОАТ

Республика саноати маҳсулотини реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларидан кўпчилигини ишлаб чиқариш ярим йиллик планини муддатидан илгари бажарди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми 1972 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 6 процент кўпайди. Саноатда **меҳнат унумдорлиги** 2,7 процент ошди. Саноат корхоналари бўйича ва умуман халқ хўжалиги бўйича олинган **фойда** 11 процентдан зиёд ортди.

Электр энергетикада маҳсулот ишлаб чиқариш 1972 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 8,5 процент, қора ва рангли металлургияда 5,7 процент, химия ва нефть химияси саноатида 18,9 процент, машинасозлик ва металл ишлаш саноатида 14,1 процент, ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноатида 8,4 процент, бинокорлик материаллари саноатида 11,9 процент, ип-газлама саноатида 4,7 процент, шойи саноатида 8 процент, кўн-тери, мўйна ва пойафзал саноатида 2,7 процент, озиқ-овқат саноатида 7,3 процент кўпайди.

Айрим министрликларда маҳсулотни реализация қилиш плани қандай бажарилганлигини ҳамда саноат ишлаб чиқаришини ва меҳнат унумдорлигини ошириш суръатлари қандай бўлганлигини қуйидаги маълумотлардан билиб олиш мумкин:

	Йилнинг биринчи ярмида маҳсулотни реализация қилиш планининг бажарилиши проценти	1973 йилнинг биринчи ярмида 1972 йилнинг биринчи ярмига нисбатан процент ҳисобида: Ишлаб чиқариш ҳажми	Меҳнат унумдорлиги
Умумиттифоқ министрликларнинг корхоналари бўйича:			
Газ саноати министрлиги	102	113	110
Нефт саноати министрлиги	101	98	97
Кўмир саноати министрлиги	102	107	105
Химия саноати министрлиги	99	119	111
Электр-техника саноати министрлиги	103	109	103
Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги	102	113	112
Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги	102	105	103
Автомобиль саноати министрлиги	100,7	103	103
Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги	103	117	109
Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги министрлиги	103	115	111
Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ва рўзғор асбоблари министрлиги	100,6	116	111
Целлюлоза-қоғоз саноати министрлиги	101	102	104
СССР Министрлар Совети ҳузуридаги микробиология саноати бош бошқармаси	103	113	115
Иттифоқ-республика ва республика министрликлари ҳамда идораларининг корхоналари бўйича:			
СССР Қора металлургия министрлиги	102	104	103
СССР Рангли металлургия министрлиги	101	106	104
СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлиги	100,5	114	116
Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги	100,6	107	105
Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати бошқармаси	101	115	110
Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги	105	114	110
Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги	103	103	101
Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги	106	96	95
Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги	102	105	104
Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлиги	106	108	108
Ўзбекистон ССР балиқ хўжалиги бошқармаси	120	116	114
Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги	105	113	109

Қорақалпоғистон АССР, барча областлар ва Тошкент шаҳрининг саноати маҳсулотни реализация қилиш юзасидан 1973 йил биринчи ярми планини бажарди. Саноат маҳсулоти ҳажми 1972 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан Андижон областида 4 процент, Бухоро областида 7 процент, Қашқадарё областида 23 процент, Наманган областида 8 процент, Самарқанд областида 3 процент, Сирдарё областида 11 процент, Тошкент областида 8 процент, Фарғона областида 7 процент ва Тошкент шаҳрида 10 процент кўпайди. Шу билан бирга саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми 1973 йилнинг дастлабки олти ойи мобайнида Қорақалпоғистон АССРда, Сурхондарё ва Хоразм областларида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан анча кам бўлди.

Натура ҳолида ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотининг ҳажми тўғрисидаги маълумотлар қуйидагилардан иборат:

	1973 йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқарилиши	1973 йилнинг биринчи ярмида 1972 йилнинг биринчи ярмига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергия (Энергетика ва электрлаштириш министрлиги ва блок станциялар бўйича) — миллиард киловатт-соат	12,5	110
Нефть — минг тонна	658,2	88
Газ — миллиард куб метр	18,9	110
Кўмир — минг тонна	2139	107
Пўлат — минг тонна	202,3	102
Қора металлар прокати — минг тонна	176,3	102
Минерал ўғит (шартли бирликларда) — минг тонна	2602,3	112
Куч трансформаторлари — минг киловатт-ампер	2083	118
Бронекабель — минг километр	8,4	110
Компрессорлар — дона	2142	153
Пилталаш машиналари — дона	305	117
Тракторлар — минг дона	9,4	110
Трактор прицеплари — минг дона	18,1	99,2
Пахта териш машиналари — дона: физик бирликларда	3670	111
Осма электр кранлар, махсус кранлар ҳам шунга қўшиб ҳисобланган — дона	514	108
Экскаваторлар — дона	614	99,4
Цемент — минг тонна	1711,6	105
Йиғма темир-бетон конструкциялар ва деталлар (ёрдамчи саноат ишлаб чиқаргани бу ҳисобга кирмайди) — минг куб метр	1511,5	108
Иморатбоп ғишт (ёрдамчи саноат ишлаб чиқаргани бу ҳисобга кирмайди) — миллион дона	687,8	108
Асбоцемент шифер — миллион шартли тахта	129,5	105
Дераза ойнаси — минг квадрат метр	1548	100,8
Қоғоз — минг тонна	12,2	105
Мебель — миллион сўмлик	31,0	113
Рўзғор холодильниклари — минг дона	37,6	106
Газ плиталари — минг дона	131,5	101
Пахта толаси — минг тонна	859,5	102
Хом ипак — тонна	627	109
Каноп толаси — минг тонна	14,9	111
Ип-газлама — миллион квадрат метр	88,2	104
Шойи газлама — миллион квадрат метр	35,0	102
Пайпоқлар — миллион жуфт	16,9	103
Ички трикотаж — миллион дона	12,9	116
Устки трикотаж — миллион дона	6,2	102
Чарм пойафзал — миллион жуфт	10,6	106
Балиқ овлаш — минг центнер	62,0	99,5
Гўшт (давлат ресурслари хом ашёсидан) — минг тонна	42,5	108
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти сутга айлантириб ҳисобланганда (давлат ресурслари хом ашёсидан) — минг тонна	140,7	108
Ўсимлик ёғи — (давлат ресурслари хом ашёсидан) — минг тонна	209,2	101
Кондитер маҳсулотлари — минг тонна	47,3	111
Консервалар — миллион шартли банка	58,5	140
Маданий-маиший моллар ва рўзғор буюмлари — миллион сўмлик	104,8	117

Ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан электр энергия **ишлаб чиқариш кўпайди,** газ қазиб олиш, машинасозлик маҳсулотлари, бинокорлик материалларининг айрим турларини ишлаб чиқариш ортди. Халқ истеъмол қиладиган моллар — ип-газлама ва шойи газлама, ички ва устки трикотаж, пайпоқ, чарм пойафзал, гўшт, колбаса маҳсулотлари, қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти, консерва, мебель, холодильниклар ва рўзғор буюмлари ҳамда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳам ортди.

Шу билан бирга республика саноати минерал ўғит, экскаваторлар, ўсимлик ёғини ва маҳсулотнинг бошқа баъзи турларини ишлаб чиқариш юзасидан берилган топшириқларни бир мунча бажармади. Айрим корхоналар маҳсулотни ишлаб чиқариш ва реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, товар маҳсулоти таннархини камайтириш ва фойда олиш юзасидан берилган топшириқларни бажармадилар.

* * *

1973 йилнинг биринчи ярмида халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида техникани янада тараққий эттириш тадбирлари амалга оширилди, прогрессив технология жараёнлари жорий қилинди, ишлаб чиқаришни тобора комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш амалга оширилди. Халқ хўжалигининг айрим тармоқларида ва энг йирик саноат корхоналарида хўжаликни бошқаришни автоматлаштириш воситаси бўлган электрон-ҳисоблаш техникасини жорий қилиш давом эттирилди. Илмий-тадқиқот, лойиҳолаш, конструкторлик ташкилотлари ва саноат корхоналари янги машиналарни ва маҳсулотнинг бошқа янги турларини вужудга келтириш ҳамда жорий этиш соҳасидаги, ишлаб чиқариш жараёнларини янада такомиллаштириш соҳасидаги ишларни давом эттирдилар. Ўзбекистон **рационализаторлари ва ихтирочилари** техникани тараққий эттириш ишига катта ҳисса қўшмоқдалар. 1973 йилнинг биринчи ярмида республика халқ хўжалигида 20 мингдан ортиқ ихтиро ва рационализаторлик таклифи жорий этилди. Бу эса ҳар йили 35 миллион сўмга яқин маблағни тежаб қолиш имконини беради.

II. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнатчилари 1973 йилда мураккаб шароитларда иш олиб бордилар. Улар рўй берган қийинчиликларни бартараф қилиб, юксак уюшқоқлик намуналарини кўрсатдилар, лалми экинлар экишни муваффақиятли ўтказдилар ва кузда экилмай қолган ерларнинг талайгина қисмига экин экдилар.

Республикада 1973 йилда ҳосил олиш учун экилган **барча** қишлоқ хўжалик **экинлари майдони** 3 миллион 557,3 минг гектарни, шу жумладан, пахта майдони 1 миллион 683,2 минг гектарни, дон ва дуккакли дон экинлари майдони 1 миллион 146,1 минг гектарни ташкил этди. Республикадаги колхоз ва совхозларда ғўза ва бошқа экинларни парвариш қилиш соҳасидаги ишлар кенг кўламда олиб борилмоқда, ғўза қатор ораларига ишлов берилмоқда, ғўза ўғитлар билан озиқлантирилмоқда ва суғорилмоқда. 1973 йил биринчи ярмининг охирига келиб, бошоқли дон экинларини йиғиштириб олиш асосан тугалланди. Янги ғалла ҳосили тайёрлов пунктларига топширилмоқда. Эртанги сабзавот ва картошка ҳосилини йиғиштириб олиш соҳасидаги ишлар ҳамма ерда қизғин юборилди. Табиий пичанзорлар ва экилган ўт майдонларида ўрим ва ем-хашак тайёрлаш давом этмоқда.

Жамоат чорвачилиги соҳасида бир қанча муваффақиятлар қўлга киритилди. Республика колхоз ва совхозларида қорамол **туёғи 4** процент, сигирлар — 6 процент, чўчқалар — 11 процент, қўй ва эчкилар — 9 процент ошди.

Республика колхоз ва совхозларида 1972 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 19 процент кўпроқ гўшт, 17 процент кўпроқ сут, 22 процент кўпроқ тухум **етиштирилди.** Чорва моллар ва паррандаларнинг **маҳсулдорлиги ошди.**

Хўжаликларнинг барча категорияларида чорва маҳсулотларини **давлат йўли билан харид қилиш** қуйидагича бўлди:

	Йилнинг биринчи ярмида: 1972 й.	1973 й.	1973 йилда 1972 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Чорва моллар ва паррандалар тирик вазнда — минг тонна	80,9	94,7	117
Сут — минг тонна	204,2	230,7	113
Тухум — миллион дона	240,9	269,4	112

Йилнинг биринчи ярмида **давлат плани,** шу жумладан, чорва моллар ва паррандаларни, сут ва тухумни пландан ташқари харид қилиш плани ошириб бажарилди.

Республика қишлоқ хўжалигида капитал маблағлар асосан суғориладиган деҳқончиликни янада ривожлантиришга ва колхоз ҳамда совхозларни хилма-хил техника билан мустаҳкамлашга сарфланди.

Йилнинг биринчи ярмида қишлоқ хўжалигига 1,8 минг пахта териш машинаси, 6,4 минг трактор, 2,2 минг юк автомобили ва ихтисослаштирилган автомобиллар, дон йиғиштириб оладиган 853 комбайн ва силосбоп экинларни йиғиштириб оладиган 546 комбайн, қаторлаб ўрадиган 333 машина, 3,8 минг трактор плуги, 4,7 минг культиватор, 2,5 минг сеялка, 4,7 минг косилка, минерал ўғит соладиган 435 машина ва бошқа кўпгина техника **етказиб берилди.** Қишлоқ хўжалиги 2 миллион 321 минг тонна **минерал ўғит** олди. Бу — ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 162 минг тонна ортиқдир.

III. ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

1972 йилнинг охирида ишга туширилган Қўнғирот — Бейнов темир йўл линиясини ўзлаштириш давом эттирилди ва бу йўлда юк ташиш ҳажми ортди.

Ўрта Осиё темир йўли халқ хўжалиги юкларини ташиш ярим йиллик планини 103 процент бажарди, Ўзбекистон территориясида жойлашган йўл бўлимларида юк ташиш 104 процент бажарилди. Ўрта Осиё темир йўл станцияларидан жўнатилган юк миқдори ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 9 процент, шу жумладан Ўзбекистондаги бўлимлардан жўнатилган юк миқдори 11 процент кўпайди. Ўрта Осиё темир йўли ва Ўзбекистон территориясида жойлашган бўлимлар тошкўмир, нефть, бинокорлик материаллари, пахта толасини ташиш ярим йиллик планини ошириб бажардилар. Юкларнинг ана шу турларини жўнатиш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан ҳам ортди.

Вагонлардан фойдаланиш анча яхшиланди ва юк вагонининг обороти жадаллаштирилди, вагонининг статик нагрузкаси кўпайди. Аммо юк ортиш ва бўшатиш ишлари вақтида вагонларнинг бекор туриши нормативдагидан ортиқдир.

Умум фойдаланадиган автомобиль транспорти халқ хўжалиги юкларини ташиш ярим йиллик планини 102 процент, юк обороти планини 104 процент бажарди. Юк ташиш 1972 йилнинг шу давридагига нисбатан 5 процент, юк обороти 15 процент ортди. Автобусларда пассажирлар ташиш ва пассажир обороти плани бажарилди. Пассажирлар ташиш ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 7 процент, пассажир обороти 9 процент кўпайди.

Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармаси 1972 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан пассажир оборотини 8 процент, авиация орқали ташиш ҳажмини 9 процент оширди. Пассажир обороти ярим йиллик плани 104 процент, авиацияда юк ташишнинг умумий ҳажми плани 105 процент бажарилди. Халқ хўжалиги тармоқларида авиациядан фойдаланиш соҳасидаги ишлар плани 114 процент бажарилди, бу ишларнинг ҳажми 1972 йилнинг биринчи ярмидагига нсбатан 18 процент кўпайди.

Алоқа корхоналари (почта, телеграф, телефон, радио) маҳсулотларининг ҳажми 10 процент ортди, аммо ярим йиллик план анча бажарилмай қолди.

IV. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

1973 йилнинг биринчи ярмида давлат йўли билан капитал маблағ сарфлаш ҳисобига Ўзбекистон ССРда 715 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилди.

Халқ хўжалиги тармоқларида янги ишлаб чиқариш объектлари ва қувватлари ишга туширилди. Электр энергетикада, рангли металлургияда (Тошкентдаги иккиламчи рангли металлар заводида) бинокорлик материаллари саноатида янги қувватлар ишга туширилди. Енгил саноатда — («Қизил тонг» тикувчилик фирмаси) 3,63 миллион сўмлик кийим-кечак ишлаб чиқарувчи қувватлар ишга туширилди. Ун-ёрма ва омухта ем саноатида элеватор, омухта ем тайёрловчи цех ва шу сингарилар фойдаланиш учун топширилди.

Қишлоқ хўжалигида капитал маблағлар асосан суғориладиган деҳқончиликни ривожлантиришга сарфланди. Қарши даштида кўпдан-кўп иш қилинди. Бунинг натижасида жами 171 километр узунликдаги Қарши магистрал канали ва Ульянов чап соҳил сув тақсимлагич канали орқали муддатдан илгари сув оқизилди. Бухоро областида Кармана гидроузели қуриб битказилди. Давлат йўли билан марказлаштирилган капитал маблағлар ҳисобига янгидан суғориладиган 30,2 минг гектар ерга сув чиқарилди, 131,2 минг гектар янги яйловлар сув билан таъминланди ва мавжуд суғориладиган ерлар ҳамда яйловларнинг сифат ҳолатини тубдан яхшилаш соҳасида кўп иш қилинди. Колхоз ва совхозларда янги паррандачилик фабрикалари ва чорва моллар учун бошқа бинолар фойдаланиш учун топширилди.

Халқ хўжалигига **давлат йўли билан сарфланган капитал маблағ** 1 миллиард 435 миллион сўмни ташкил этди. Бу — ўтган йилнинг биринчи ярмида ўзлаштирилган капитал маблағлар миқдоридан 10 процент ортиқдир.

Республикадаги **давлат пудратчи қурилиш-монтаж ташкилотлари** ўз кучи билан амалга ошириладиган пудрат ишлари ҳажмини 1972 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 12 процент оширдилар ва ярим йиллик планни 102 процент бажардилар.

Асосий қурилиш министрликлари ва идоралари ярим йиллик планни қуйидаги миқдорда бажардилар:

	Пудрат ишларининг умумий ҳажми бўйича	Ўз кучлари билан бажарилган ишларнинг ҳажми бўйича
Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	97	97
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	103	103
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	107	107
«Главташкентстрой»	101	103
«Узглавводстрой»	105	102
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	106	100,9
Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва улардан фойдаланиш министрлиги	107	108
Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги	112	111
«Узсельхозтехника» Ўзбекистон бирлашмаси	98	98
«Главсредазирсовхозстрой» (Ўзбекистон ССР территорияси бўйича)	105	105
«Узколхозстрой»	104	105

Қурилишда эришилган муваффақиятлар билан бир қаторда баъзи камчиликлар ҳам бўлди. Бунинг натижасида бир қанча объект ва қувватларни, шунингдек асосий фондларни ишга тушириш плани бажарилмай қолди. Айрим пудратчи қурилиш ва монтаж ташкилотлари иш ҳажми, меҳнат унумдорлиги ва қурилиш-монтаж ишлари таннархини камайтириш планини бажармадилар.

V. МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИ ВА МАДАНИЙ САВИЯСИНИ ОШИРИШ

Ўтган ярим йил ичида меҳнаткашларнинг турмуш даражасини янада ошириш, уларга маданий ва маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш тадбирлари амалга оширилди.

Республика халқ хўжалигида (колхозлардан ташқари) банд бўлган **ишчи ва хизматчиларнинг сони** 1973 йилнинг биринчи ярмида 2,9 миллион кишини ташкил этди ва 1972 йилнинг шу давридагига нисбатан 5 процентдан зиёд кўпайди.

Республика халқ хўжалигида (колхозлардан ташқари) ишловчи ҳар бир ходимнинг **пул билан тўланадиган ўртача ойлик иш ҳақи** ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан тахминан 6 процент ошди.

Ижтимоий истеъмол фондларидан аҳолига бериладиган пул ва имтиёзлар ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 8,2 процент кўпайди. Ана шу маблағлар ҳисобига аҳолига бепул ёрдам бериш ва медицина хизмати кўрсатиш, социал таъминот бўйича пенсиялар, нафақалар ва бошқа харажатлар, санаторийлар ва дам олиш уйларига бепул ҳамда имтиёзли шартлар билан йўлланмалар бериш, отпускалар ҳақини тўлаш, мактабгача болалар муассасаларини таъминлаш ва социал-маданий хизматнинг бошқа турлари амалга оширилди.

Меҳнаткашлар даромадларининг ошиши **аҳолининг омонат кассаларига қўйган жамғармаларининг** кўпайишида ҳам ўз ифодасини топди. Шу йилнинг биринчи ярмида омонат кассаларга қўйилган пул миқдори 8,3 процент ортди. Шу давр ичида омонат қўювчилар сони 5,1 процент кўпайди.

Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти 2 миллиард 934,4 миллион сўмни ташкил этди ва таққослаб олинган нархларда 7,2 процент ортди. Чакана товар оборотининг ярим йиллик плани 100,7 процент бажарилди. Бундан ташқари, матлубот кооперацияси системаси аҳдлашувчи томонлар келишиб олган нархларда харид қилинган ва комиссия қабул қилиб олган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини 28,7 миллион сўмлик миқдорда сотди.

Товар обороти анча ўсганига қарамай, аҳолининг айрим молларга бўлган эҳтиёжи тўла қондирилмаётир.

Республикада 1973 йилнинг биринчи ярмида **уй-жой ва маданий-маиший қурилиш** ишлари кенг кўламда олиб борилди. Давлат капитал маблағлари, уй-жой қурилиши кооперациясининг маблағлари ҳисобигагина умумий сахни 914 минг квадрат метр бўлган 17 мингта янги шинам квартира фойдаланиш учун топширилди. Бундан ташқари, ўз маблағлари ва давлат кредити ёрдами билан колхозлар ва аҳоли кўпдан-кўп миқдорда уй-жой қуриб олди.

Янги умумий таълим мактаблари, касалхона ва поликлиникалар, мактабгача болалар муассасалари ва бошқа маданий-маиший объектлар ишга туширилди.

Шу билан бирга уй-жой ва маданий-маиший бинолар қурилиши ярим йиллик плани бажарилмай қолди.

1973 йилнинг биринчи ярмида **аҳолига маиший хизмат кўрсатиш** тобора ривожлантирилди. Республикада маиший хизмат кўрсатишнинг ярим йиллик плани 100,2 процент, шу жумладан қишлоқ жойларда 100,3 процент бажарилди. Маиший хизмат кўрсатиш ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 17 процент ортди. Маиший хизмат корхоналари шохобчалари кенгайди. Шу билан бирга бир қанча областларда маиший хизмат кўрсатадиган корхоналар ва қабул пунктлари ҳали етарли эмас, маиший хизмат кўрсатиш бўйича бериладиган буюртмаларни бажариш сифати ва муддатлари эса аҳолининг талаб-эҳтиёжларини ҳамиша қондиряпти, деб бўлмайди.

Республикада шаҳар ва қишлоқларни обод қилиш, уй-жойларни газлаштириш, водопровод ва канализация қуриш соҳасидаги ишлар давом эттирилди. Йилнинг биринчи ярмида **газ билан таъминланган квартиралар сони** 76 минг ёки 5,7 процент кўпайди.

Халқ маорифи, фан ва маданиятни ривожлантириш соҳасида янги ютуқларга эришилди. Бу йил таълимнинг ҳар хил турларига 4 миллион 543 минг киши, яъни ўтган йилдагига нисбатан 141 минг киши ортиқ жалб этилди. Ҳар хил турдаги умумий таълим мактабларида 3 миллион 537 минг ўқувчи, шу жумладан кечки (сменали) умумий таълим мактабларида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда 181 минг киши шуғулланмоқда.

Саккиз йиллик мактабларни 310,4 минг киши тамомлаб чиқди, йигит ва қизлардан 223 минг киши ўрта умумий маълумот олди. Улардан қарийб 35 минг киши ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўрта маълумот ҳақидаги аттестатни олди.

Олий ва ўрта махсус ўқув юртларини 83 мингга яқин киши тамомлаб чиқади. Булардан 33 мингга яқин киши ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда олий ва ўрта махсус маълумот олади. Олий ўқув юртлари 38 мингга яқин инженер, агроном, педагог, врач, экономистларни ва бошқа мутахассисларни тайёрлаб чиқарадилар, ўрта махсус ўқув юртлари эса 50 мингдан ортиқ мутахассис тайёрлайди.

1973 йилнинг биринчи ярмида мактабгача болалар муассасалари, клублар, оммавий кутубхоналар ва кино установкалари тармоғи кенгайтирилди.

Кўп профилли касалхоналар ва бошқа медицина муассасалари биноларини қуриш давом эттирилди, уларнинг шохобчалари кенгайтирилди, врачлар ва ўрта малакали медицина ходимлари сони кўпайди. Бу эса аҳолига медицина хизмати кўрсатишни янада яхшилаш имкониятини туғдирди.

Республика аҳолисининг сони 1973 йил 1 июлга қадар 13,1 миллион киши бўлди.

* * *

Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети ва СССР Ҳукуматининг доимий ғамхўрлиги ва ёрдамига, мамлакатимиздаги барча қардош халқларнинг кўмагига таяниб, 1973 йил планини ва халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съезди Директиваларида белгиланган топшириқларнинг ҳаммасини муддатидан аввал бажариш учун социалистик мусобақани янада кенг авж олдирмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармаси

ФРАНЦИЯЛИК МЕҲМОНЛАР

Франция миллат мажлисининг делегацияси Ўзбекистон билан танишишни давом эттирмоқда. Меҳмонларга СССР Олий Советининг депутати В. Л. Кудрявцев ҳамроҳлик қилмоқда.

25 июль куни делегация Ўзбекистон ССР Олий Советн Раисининг ўринбосари З. Исроилова ҳузурида бўлди. У дўстона суҳбатда Ўзбекистон меҳнаткашларининг хўжалик ва маданий қурилишдаги ютуқлари тўғрисида меҳмонларга гапириб берди.

Франция миллат мажлисининг секретари Бернар Мари Франция парламентининг аъзоларига Ўзбекистонда кўрсатилган иззат-икром учун делегация аъзолари номидан миннатдорчилик билдирди.

Суҳбатда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. М. Пўлатова, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Ғ. Ғ. Юсупов қатнашдилар.

Шу куни Франциядан келган меҳмонлар Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари ва янги қурилишлари билан танишдилар. Ўзбекистон амалий санъат музейида бўлдилар. Делегация Тошкент область Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозига бориб келди.

(ЎзТАГ).

МУСОБАҚАДОШЛАР МАСЛАҲАТИ

Ўзбекистон ва Туркманистон ўзаро текшириш делегациялари Тожикистондаги ишни тугалладилар. Улар беш кун мобайнида Тожикистон қишлоқ хўжалиги ходимлари ўз социалистик мажбуриятларини қандай бажараётганликлари билан танишдилар.

Мусобақадош республикаларнинг вакиллари пахта далаларида, фермаларда бўлдилар, илмий муассасаларнинг фаолияти билан танишдилар. Улар деҳқончилик юксак маданиятга эришганлигини, алмашлаб экиш муваффақиятли ўзлаштирилаётганлигини, суғориладиган зонадаги хўжаликларда ердан омилкорлик билан фойдаланилаётганлигини қайд қилдилар.

Ўзбекистон ва Туркманистон уста деҳқонларининг фикрича, Тожикистон ССРда бу йил 750 минг тонна пахта териб олиш, қишлоқ хўжалик маҳсулотининг ҳамма турларини етиштириш топшириқларини уддалаш юзасидан олинган мажбуриятларни бажариш учун зарур бўлган ҳамма шарт-шароитлар мавжуд.

Ўзаро текшириш якунлари республика кенгашида чиқарилди. Бу кенгашда экинларни парвариш қилишни янада кучайтириш, бўлиқ кўсакларни қўшимча равишда тўплаш, дала ва фермалардаги ишларни муваффақиятли равишда ўтказиш юзасидан зарур тадбирлар белгиланди.

Кенгашда Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ж. Расулов нутқ сўзлади.

ДУШАНБА.
(ТАСС мухбири).

Кўргазма залларида

ҲАЁТИЙ ЛАВҲАЛАР

Шу кунларда Тошкентдаги архитекторлар Уйида Ўзбекистон ССР халқ рассоми Надежда Васильевна Кашинанинг ижодий кўргазмаси намойиш этилмоқда. Ўзбекистон мўйқалам усталаридан бири, кекса ижодкор Надежда Васильевна 77 ёшга тўлди. У қарийб 50 йилдан буён ижод қилиб келади. Н. В. Кашина нозик дидли, истеъдодли меҳнаткаш рассом. У дастлаб Москвадаги бадиий билим юртида ўқиди, илк сабоқни таниқли тасвирий санъат усталаридан олди. У ўз истеъдодини қуёшли диёримизда шакллантирди. Диплом эскизларини қадимий ва ҳамиша навқирон Самарқандда, унинг қишлоқ ва районларида чизди. Самарқанд ижодкор қалбида битмас-туганмас илҳом булоқларини жўштирди. Шаҳар кўринишлари, чиройи, одамлари, табиати санъаткорга янги мавзу, ижодига парвоз бахш этди. Унинг «Шердор қошида», «Чойхонада», «Самарқанд соҳибжамоли», «Ургут тонги», «Кўҳна Самарқанд» каби қатор полотнолари фикримизнинг далилидир. Рассом ижоди ўзининг формаси, нозик бўёқлари, фикрий теранлиги, ҳаётийлиги, мақсаднинг аниқ ва равшан берилиши билан ажралиб туради. Унинг «Пахта топшириш», «Сирдарёдан ўтиш», «Боланинг тақдирини айтиш» каби асарлари ана шундай маҳорат ва изланиш маҳсулларидир.

Надежда Васильевна Кашина синчков, иқтидорли, ҳаётни чуқур ва ҳар томонлама кузатувчи рассомлардан бири. У ҳар доим ижод қиларкан, натурадан ишлашни, воқеликни борича образли ифода этишни асл мақсад қилиб олади. Рассомнинг «Колхозда хотин-қизлар катта куч» полотноси бу жиҳатдан алоҳида қимматга эгадир.

Санъаткор — ижодкор ҳамиша изланишда, ҳаётни чуқур ўрганишда, тинмай меҳнат қилишда ўзининг орзуларини, асл мақсадини ёрқин кўради. Рассом бир неча йил колхозда яшади. Қишлоқ ҳаётини яқиндан кузатди, одамлар ҳаётини чуқур ўрганди, табиатдан илҳомланди. Мана шулар унга катта ижодий маҳсулот берди. Рассомнинг «Саҳий куз», «Звенонинг ютуғи», «Тушки овқат», «Ором соати», «Ҳосил» каби асарлари унинг ана шу меҳнатсеварлиги, ҳаётни, борлиқни жондилдан севиши туфайли вужудга келган асарлардир.

Надежда Васильевна Кашина уруш йиллари, тикланиш даври ҳамда ундан кейинги йилларда жўшиб ижод қилди. У республикамизнинг гўзал табиати, сўлим қишлоқ ва кўркам шаҳарларнинг ажойиб манзаралари, меҳнаткаш одамларнинг қиёфаларини ўзининг ҳаётий ва жонли асарларига илҳом ва иштиёқ билан кўчирди. Моҳир рассомнинг жуда кўп асарлари тасвирий санъат кўргазмаларида намойиш этилиб, томошабинлар таҳсинига сазовор бўлган. Кекса санъаткорнинг мазкур кўргазмаси ҳам муҳлислар диққатини ўзига жалб этмоқда.

А. ЭГАМБЕРДИЕВ.

Суратларда: Н. В. Кашина асарларидан репродукциялар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

«ЁНҒИНДАГИ ЖАСОРАТИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўт ўчиришда ва давлат мулкини қутқариб қолишда — довюраклик, жасорат ва мардлик кўрсатганлиги учун қуйидагилар СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ёнғиндаги жасорати учун» медали билан мукофотлансин:

Аймалов Қудас — Термиз шаҳар дарё портини қўриқловчи ҳарбийлаштирилган қисм ўт ўчирувчиси.

Алдаров Ғали — пенсионер.

Брук Георгий Александрович — Сурхондарё область ижроия комитети ички ишлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

Раимов Бекмурод — Термиз шаҳар нефть базасининг қувур ётқизувчиси.

Тавашаров Ҳусан — Термиз шаҳар 1-профессионал ўт ўчириш қисмининг қоровул бошлиғи.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг Ўринбосари
А. АБДАЛИН.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1973 йил 24 июль.
Тошкент шаҳри.

БЕРУНИЙ МЕҲМОНЛАРНИ КУТМОҚДА

Абу Райҳон ал Берунийнинг ҳамюртлари ўрта аср қомусчи олими туғилган куннинг 1000 йиллик юбилейини байрам қилгани шу йил кузакда келадиган меҳмонларни муносиб кутиб олишга ҳозирлик кўрмоқдалар.

Беруний номи билан аталган шаҳар мактабларининг ўқувчилари, ёшлари бир неча ўн минг туп манзарали ва мевали дарахт кўчатлари ўтқазишди. 600 ўринли «Беруний» ёзги кинотеатри ва Орол бўйида 1050 ўқувчига мўлжалланган катта ўрта мактаб эшикларини кенг очди.

Янги мактаб ҳам Беруний номи билан аталади. Шаҳарда меҳмонхона қад кўтарди.

Тарихий воқеага атаб маданият саройи қурилади. (ЎзТАГ).

ЮБИЛЕЙГА БАҒИШЛАНГАН ЛЕКТОРИЙ

Андижон область Пахтаобод район «Москва» колхози партия ташкилоти ва «Билим» жамияти бошланғич ташкилоти ташаббуси билан Ўзбекистон Компартияси ва Ўзбекистон ССРнинг 50 йиллиги олдидан лекторий ташкил қилинди. Лекторийга қишлоқ зиёлилари — агроном, инженер, экономист, ўқитувчи, врачлар жалб қилинган. Унда «КПСС — ленинча интернационалистлар партияси», «СССР — кўп миллатли социалистик давлат тимсоли», «Ўзбекистонда ленинча миллий сиёсат тантанаси» каби темаларда лекция ва суҳбатлар ўқилмоқда.

Р. АБДУЛЛАЕВ.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

Кубаликлар бу йилги шакар қамиши ўрими мавсумида жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилдилар. Айниқса Монкада казармаларига ҳужум қилинганининг 20 йиллиги байрами вахтасида туриб ишлаган Марианна Грахалес номидаги ўроқчи хотин-қизлар бригадаси катта муваффақиятларга эришди. Суратда: шу бригаданинг ўроқчи қизлари.

ТАСС фотохроникаси.

Бугун—Кубада миллий қўзғолон куни

ОЗОДЛИК ОРОЛИ БАЙРАМИ

Шу йилнинг охири ва келгуси йилнинг бошларида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев расмий визит билан Кубага боради. Шу муносабат билан кўпгина газетхонлар ана шу мамлакат ҳақида тўлиқроқ маълумот беришимизни илтимос қилишган. Қуйида шарҳловчимиз Евгений Блокнинг мақоласини газетхонлар илтимосига биноан эълон қилаётирмиз.

Метеорология хизматининг маълумотларига кўра, Сантьяго-де-Куба шаҳрида 1953 йилнинг 26 июлида қуёш соат 5 дан 37 минут ўтганда чиққан. Худди ўша куни қуёш нурлари тоғлар ортидан кўринишидан 7 минут илгари шаҳар тинчлигини ўқ товушлари бузиб юборган эди. Монкада казармасига ҳужум ана шу тариқа бошланди. Фидель Кастро бошчилигидаги 100 дан зиёд ёшлар отряди зўр жасорат кўрсатиб, 5 минг солдат қўриқлаб турган Монкада казармасига ҳужум қилдилар. Шиддатли олишув атиги 5 соат давом этди. Кучлар тенг эмасди. Қўзғалончилар мағлубиятга учради. Лекин Монкада казармасига қилинган қаҳрамонона ҳужум Куба революциясининг муқаддимаси эди. Бу кун Америка қитъасидаги биринчи социалистик давлатнинг ташкил топишига асос солди.

1959 йилнинг биринчи куни Куба тарихидаги энг шонли саналардан бири бўлиб қолди. Фидель ва Раул Кастро, Че Гевара ва Камило Сьенфуэгос бошчилигидаги қўзғалончилар армияси отрядларининг ҳужуми остида диктатура солдатларининг қаршилиги синдирилди. Диктатор Фульхэнсио Батистанинг ўзи эса қочиб кетди. Мамлакатнинг сиёсат саҳнасидан Батистанинг ағдариб ташланиши натижасида барча реакцион буржуа партиялари тугатилиб, бирлашган революцион ташкилотлар тузилди. Кейинчалик ягона социалистик революция партияси ташкил қилиниб, 1965 йилда у Коммунистик партия номи билан атала бошланди. Ҳозир бу партия сафларида 150 мингга яқин коммунист бор.

«Ўтган 14 йил ичида Куба шундай ютуқларга эришдики, бу ютуқлар билан Латин Америкасидаги бошқа ҳеч бир мамлакат тенглаша олмайди», — деб ёзди Францияда чиқадиган «Монд» газетаси. «Латин Америкасининг келажаги Куба билан чамбарчас боғлиқдир» дея ёзади Перунинг «Леа» журнали.

Куба экономикаси кўп жиҳатдан унинг ташқи иқтисодий алоқаларига боғлиқдир. Куба жаҳонда энг кўп шакар экспорт қиладиган мамлакат. Жаҳон шакар экспортининг чоракдан кўпроқ қисми Куба ҳиссасига тўғри келади. Айни пайтда Куба озиқ-овқат ва саноат моллари, машиналар, асбоб-ускуналар ва саноат учун хом ашёни чет элдан сотиб олади. Ташқи савдонинг мамлакат экономикаси учун муҳим аҳамиятини ҳисобга олиб, революцион ҳукумат 1960 йили ташқи савдо устидан назорат ўрнатди. Бу ташқи савдо соҳасида энг муҳим тадбир ва Куба революциясининг энг йирик иқтисодий ютуқларидан бири эди. 1972 йилда миллий экономика ҳажмининг умумий ўсиши 10 процентни ташкил қилди. Шуни ҳам айтиш керакки, шу йили шакар қамишидан олинган ҳосил унча юқори бўлмади. Шунга қарамай, Куба миллий экономикани 10 процентга ўстиришга муваффақ бўлди. Саноат секторида эса бу рақам 15 процентни ташкил этди. Бу йил мамлакатда бултургидан 1 миллион тоннадан зиёд шакар тайёрланади.

Ҳозир Кубада мамлакатни электрлаштиришнинг кенг плани ишлаб чиқилмоқда. Шу план амалга оширилиши билан 1975 йилга бориб, Кубада электрэнергияси ишлаб чиқариш 1959 йилга нисбатан тўрт марта кўпаяди. Яқин кунлар ичида оролнинг ғарбий қисмида Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилган электр станциялар ишга тушиб, шу район аҳолисини электр қуввати билан таъминлаш проблемаларини ҳал этади.

1961 йилдаёқ мамлакатда саводсизлик тамомила тугатилди. Мамлакатда мактаб, курслар ва ўқув тўгаракларининг кенг тармоқлари ташкил этилди. Бу эса кечагина саводсиз бўлган кишиларнинг ўқишини давом эттиришга имкон бермоқда. Сўнгги ўн йил ичида ана шу ўқув юртларида ярим миллионга яқин кубаликлар ўқиди. Орол аҳолисининг 9 миллион кишилигини ҳисобга олганда, бу жуда катта ютуқдир. Куба соғлиқни сақлаш соҳасида ҳам катта ютуқларга эришди. 1965 йилдан буён мамлакатда полиомиелит билан оғриган бирорта ҳам киши рўйхатга олинмади. Революцияга қадар 10 минглаб кишилар ҳаётини олиб кетган сариқ, безгак, дифтерия ва бошқа касалликлар бутунлай тугатилди. Ҳозирги кунда жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Кубани «безгакдан холи территория» деб эълон қилиш масаласини кўриб чиқмоқда. 1962 йилга нисбатан ошқозон-ичак касаллигидан ўлиш ҳолатлари уч мартадан кўпроқ камайди. Куба Латин Америкасида болалар ўлими энг паст бўлган мамлакатдир.

Куба билан муносабатларни яхши йўлга қўяётган мамлакатлар сони йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Бундан 11 йил муқаддам Куба билан фақат Мексикагина яхши муносабатда эди. Ҳозир эса бу қитъадаги 8 та давлат Куба билан яхши алоқалар ўрнатган.

Табиийки, революцияда, социализм қурилишида осон йўл бўлмайди. Бизнинг дўстларимизга янги жамият қуриш, экономикани ривожлантириш, меҳнаткашлар фаровонлигини оширишга тўғри келмоқда. Айни пайтда улар империалистик реакциянинг кирдикорларига қарши кескин кураш шароитида ўз ҳушёрликларини сира ҳам бўшаштирмаётирлар. Кубаликлар ўз мамлакатларининг малакали кадрлар, машиналар, асбоб-ускуналар, электр энергияси, уй-жой етишмаслиги билан боғлиқ бўлган қийинчиликлари борлигини яширмаётирлар. Бу проблемалар жадал суръатлар билан ҳал этиляпти.

Кубанинг ташқи савдосида социалистик ҳамдўстликдаги мамлакатлар, биринчи навбатда Совет Иттифоқи билан савдо-сотиқ қилиш асосий ўринни эгаллайди. Совет Иттифоқи Куба шакарининг асосий харидори бўлиш билан бирга унга энг кўп машина ва асбоб-ускуналар, нефть ва нефть маҳсулотлари, қора металл, алюминий, химиявий маҳсулотлар ва озиқ-овқат етказиб берувчи мамлакатдир.

СССР билан Куба ўртасида 1960 йилнинг февралида товар айирбошлаш ва Кубага қарз бериш тўғрисида протокол имзоланди. Ўшандан буён ҳар икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорлик кенг кўламда ривожланиб бормоқда. Революция йилларида Куба Совет Иттифоқидан 10 минглаб автомобиллар, тракторлар қишлоқ хўжалик машиналари, минглаб дастгоҳлар олди. Бизнинг мамлакатимиз Куба хўжалигининг асосий тармоқларини, шу жумладан қанд-шакар саноати, металлургия саноати, энергетика, балиқчиликни ривожлантиришда, малакали кадрлар тайёрлашда кўмаклашмоқда. СССР ёрдами билан Кубада 168 та саноат корхонаси ва объектлар қурилмоқда ҳамда реконструкция қилинаётир. Шулардан 100 таси ҳозир ишга туширилди. Совет нефтининг етказиб берилиши Куба экономикаси учун айниқса катта роль ўйнамоқда.

Ғарбий ярим шардаги биринчи социалистик давлат Куба республикасини бизнинг мамлакатимиздан 12 минг километрдан ошиқ масофа ажратиб туради. Лекин дўстлик масофа билмас дейдилар. СССР билан Кубани мустаҳкам дўстлик алоқалари, кенг ва самарали ҳамкорлик боғлаб турибди.

Асл интернационалистлар бўлган совет кишилари қардош Куба халқининг ютуқларидан, Кубанинг халқаро обрўси ошиб бораётганидан чексиз қувонмоқдалар. «Совет Иттифоқи ва Куба халқлари — умумий курашда йўлдошдирлар, уларнинг бу дўстлиги ҳеч қачон бузилмайди». — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг КПСС XXIV съездида айтган бу сўзлари йилдан-йилга мустаҳкамланиб бораётган Совет—Куба муносабатларининг ёрқин ифодасидир.

Латин Америкаси халқлари учун Кубанинг намунавий кучи ва таъсири энг аввало Кубанинг иқтисодий ва социал ютуқлари, унинг халқ хўжалиги тараққиёти билан боғлиқ эканини кубаликлар яхши тушунишади. Куба ёлғиз эмас. У жаҳон социалистик системасининг ажралмас қисмидир. У қардош социалистик мамлакатлар ёрдами ва ҳар томонлама ҳамкорлигида ривожланмоқда. Куба мустақил революцион тараққиётининг гарови ҳам ана шунда.

Евг. БЛОК,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, доцент.

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

ВАШИНГТОН, 24 июль. (ТАСС). Эрон шоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий бугун расмий визит билан Қўшма Штатларга боради. Эрон шоҳи Америка пойтахтида тўрт кун бўлиб, АҚШ Президенти Р. Никсон, вице-президент С. Агнью, давлат секретари У. Рожерс, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси Г. Киссинжер ва бошқа давлат арбоблари, шунингдек АҚШ конгрессининг аъзолари билан музокаралар олиб боради.

Матбуотнинг хабар беришича, музокаралар давомида томонлар Америка — Эрон муносабатлари, халқаро аҳвол масалаларини ҳамда Яқин Шарқдаги вазият билан боғлиқ бўлган проблемаларни муҳокама қиладилар.

МУЗОКАРАЛАР БОШЛАНДИ

ИСЛОМОБОД, 24 июль. (ТАСС). Бугун Равалпиндида Жанубий Осиё кичик қитъасида икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш тўғрисида Ҳиндистон—Покистон музокараларининг навбатдаги босқичи бошланди.

Музокараларнинг кун тартибида Покистон ҳарбий асирларини Ҳиндистондан, бенгал миллатига мансуб гражданларни Покистондан ва Покистонга қайтиб боришни истаган гражданларни Бангладешдан айни бир вақтда репатриация қилиш тўғрисида шу йил 17 апрелда Ҳиндистон билан Бангладешнинг қўшма декларациясида ўртага қўйилган масалалар бор.

Музокараларда Ҳиндистон делегациясига бош министр Индира Гандининг махсус вакили, алоҳида топшириқлар бўйича элчи П. Н. Хаксар. Покистон делегациясига эса давлат мудофаа ва ташқи ишлар министри А. Аҳмад бошчилик қилмоқда.

СКОПЛЕ ШАҲРИГА ОРДЕН ТОПШИРИЛДИ

БЕЛГРАД, 25 июль. (ТАСС) Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти И. Броз Тито Скопле шаҳрини социалистик меҳнат қаҳрамони ордени билан мукофотлади. Шаҳар аҳолиси ва корхоналарининг 1963 йил 26 июлдаги ер қимирлаш натижасида вайрон бўлган шаҳарни қайта тиклаш ва қуришда эришган жуда катта муваффақиятлари учун Скопле шу мукофотга сазовор бўлди. Скопле аҳолисининг катта группаси орден ва медаллар билан мукофотланди.

Ҳозирги вақтда Скопледа 420 минг киши истиқомат қилади. Скопле Югославиянинг катталиги жиҳатидан учинчи ўринда турувчи шаҳридир. 1964 йилдан буён шаҳарда 36 минг квартира қурилди. Бундан ўн йил аввал содир бўлган зилзилагача бўлган даврдагига қараганда шаҳар янада обод ва чиройли бўлиб қолди. Янги Скоплени бунёд этишда бутун мамлакат қатнашди. Шаҳар аҳолисига Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар катта ёрдам кўрсатдилар. Бу ерда ҳозир Совет Иттифоқи совға қилган уйсозлик комбинати ишлаб турибди.

«БОИНГ-747» ПОРТЛАТИЛДИ

ҚОҲИРА, 24 июль. (ТАСС). Номаълум кишилар томонидан ўғирлаб кетилган Япониянинг «Боинг-747» пассажир самолёти бугун эрталаб Ливиянинг Бенғози шаҳрида портлатиб юборилди. Бу самолётда 140 дан ортиқ киши бор эди. Душанба куни кечқурун самолёт Дибай амирлиги аэропортидан учиб кетган эди, самолёт бу ерда тўрт кун бўлиб, Ливияга кетаётганида Дамашқда қисқа муддатга тўхтаган эди.

Самолётни олиб қочган кишилар Сурия маъмурларининг пассажирларни қўйиб юбориш тўғрисидаги илтимосини рад қиладилар.

Сўнгра самолёт Бенғозига қўнди. Портлатиш олдидан пассажирлар ҳамда экипаж аъзолари бу ердан чиқариб юборилди.

СПОРТ ХАБАРЛАР

СОВЕТ АТЛЕТИКАЧИЛАРИ ҒАЛАБАСИ

Белоруссия пойтахти икки кун давомида ўзига хос байрам тусини олиб турди. Бу ерда ўтказилган икки йирик мамлакат — СССР ва АҚШ енгил атлетикачиларининг XI анъанавий мусобақалари муҳлисларда катта қизиқиш уйғотди. 1958 йилдан бери ўтказилаётган мазкур мусобақаларда ғалабани қўлга киритиб келаётган спортчиларимиз бу сафар ҳам муваффақият қозонишди. Аёлларимиз 95:51 ҳисобида ютуқни қўлга киритишган бўлса, йигитлар бу рақамни 121:112 га етказишди. Умумкоманда ҳисобида 216:163 ҳисоби қайд қилинди.

ЁШЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ ЎЙИНЛАРИДА

РОСТОВ-ДОН. Мерганлик мусобақалари кутилмаганда кўтарилган шамол билан бир мунча қийин шароитда ўтди. Отишувларда тошкентлик Р. Ямбулатов 68 марта аниқ нишонга олиб, олтинчи ўринни эгаллади. Вакилимиз пешқадамдан уч очкога орқада қолди.

ТАЛЛИН. Қиличбозлик мусобақаларида ўзбекистонлик С. Рўзиев ёшлар ўйинларининг кумуш медали совриндори бўлди.

ОЛМАОТА. Мажбурий ва ихтиёрий программада маҳоратларини синаб кўрган йигитларимиз команда ҳисобида саккизинчи ўрин билан кифояланишди. Шахсий биринчиликда мастерликка номзод Р. Шарипов бронза медалига лойиқ кўрилди.

Редактор ўринбосари: Ж. ЖАББОРОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

Биринчи программа. 12.30—МОСКВА 18.30 — ТОШКЕНТ 18.35 — Ахборот. 18.50 — Шеърият мухлисларига, 19.00 Рангли телевидение. Лирик концерт 19.55 — МОСКВА. 22.00 — Ахборот. 22.15 — РСДРП II съездининг 70 йиллиги олдидан. 22.30—Хидир Деряевнинг ижодий портрети 23.30 — Вақт. **Иккинчи программа.** 10.55 — ТОШКЕНТ 11.00 — Қўғирчоқ фильм. 11.15 — Китоб бизнинг дўстимиз. 11.45 — **Одам — амфибия** (бадиий фильм). 18.30—МОСКВА. Концерт. 19.00 — Сузиш бўйича СССР чемпионати. 19.30—Куба телевидениесининг программаси. 20.20 — Телеспектакль 22.30 Эфирда — «Молодость». **Учинчи программа.** 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.10 — **Малласоч ва каптарча** (бадиий фильмнинг 2- серияси). 20.40 — Фильм-концерт. 21.00 — **Бизнинг заводимизда** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26/VII да **Жизель**, 27/VII да **Танавор**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/VII да **Йўқолган узук**, 27/VII да **Бой ила хизматчи**.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Қизил мантия — «ЎЗБЕКИСТОН» (14.00, 17.20, 20.30), ҲАМЗА номли (кечқурун).

Анжелика ва қирол (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 15.00, 18.00, 20.45). «ДРУЖБА» (11.00, 14.00, 16.00, 17.00, 20.00).

Муҳаббат қаримайди (2 серия) «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (11.00, 14.00, 17.30, 20.30).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (10.00, 14.20, 17.20, 20.30). ҲАМЗА номли (11.00, 14.45, 17.30, 20.45).

Тақдир; Шундай муҳаббат бу САНЪАТ САРОЙИ (11.00, 14.00, 17.00, 20.30).

Гигант (2 серия) — «ЧАЙКА» (11.00, 14.00, 17.00, 20.30).

Сирли орол; Шундайку-я... — «СПУТНИК» (11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 20.00, 21.00).

Бодом гуллаганда — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Линанинг қисмати; Ваъда — «МОСКВА» (11.00, 14.00, 17.30, 20.30).

Қорақум қўйнида — «ДРУЖБА» (19.00, 21.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Тақдир; Шундай муҳаббат бу— «ФЕСТИВАЛЬ».

Гроссмейстер — «ХИВА».

Тилла зирак — «РАКЕТА».

Сиз ҳамма гапни айтмабсиз, Ферран — ТЕЛЬМАН номли.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИНИНГ
(ёзги бинода)

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

26/VII да — **КОНЦЕРТ.**
27/VII да — **ХОТИНИМНИНГ ЭРИ.**
28/VII да—**ТОШБОЛТА ОШИҚ.**
29/VII да — **ҚАЙНОНА.**
30/VII да — **КАТТА КОНЦЕРТ.**

Томошалар кеч соат 8 ярим. да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

«ИРМОНТАЖСТРОЙ»

трестининг ихтисослаштирилган ишга тушириш-созлаш бошқармасига

юқори вольтли ускуналарни ҳамда контроль-ўлчов асбоблари ва автоматикани созлаш бўйича инженерлар ва техник-электриклар, теплотехник инженерлар, механик-инженерлар

КЕРАК

Қарши магистраль канали зонасида ишловчиларга 1, 6 имтиёз коэффициенти;

Мирзачўл зонасида ишловчиларга 1,3 имтиёз коэффициенти, умумий қоидаларга асосан командировка ҳақи тўланади.

Ёлғиз кишилар иш жойида ётоқхона билан таъминланади.

Мурожаат учун адреслар:

Қарши шаҳар, Хонобод шоссесининг 2-километри, Қарши участкаси;

Гулистон шаҳар, Заводская кўчаси, 3-уй, Мирзачўл участкаси;

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих институтининг коллективи Ўзбекистон шаҳарлари тарихи секторининг мудири, тарих фанлари доктори, профессор Ғ. Рашидовга онаси

Раҳбар САИДҚОРИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР

Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

№ 174.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 01633.